KRONIKA

MESTA PRIEVIDZA

ROK 1981

modrá

K R O N I K A

M E S T A P R I E V I D Z A

ROK 1991

Tento zväzok kroniky mesta Prievidza
obsahuje 63 strán, slovom šesťdesiattri strán.

....

prednosta MsÚ primátor mesta

Kronikár: Mgr. Ondrej ČILIAK

povolanie: novinár

funkciu kronikára vykonáva od 1.1.1994

1. Ú V O D

Rok 1991 bol v porovnaní s predchádzajúcim menej hektickým tak na politickej scéne mesta, ako aj v oblasti verejného a spoločenského života. A hoci ešte doznievali niektoré udalosti zo záveru roku 1990 - štrajk hornonitrianskych baníkov či niekoľko politicky motivovaných mítingov - ktoré odzrkadlovali vypätú atmosféru spoločenskej klímy v celej vlasti, bolo to predovšetkým obdobie realizácie historických politicko-spoločenských zmien v živote nášho mesta.

V každodennom živote sa etablovali nové orgány mestskej samosprávy, ako aj nové úrady, inštitúcie, súkromné podnikateľské subjekty, ale aj politické strany a hnutia. Rok 1991 bol aj rokom uskutočňovania malej privatizácie a prvým krokom transformácie nášho hospodárstva. Občania mesta prejavili záujem o priebeh a výsledky verejných dražieb, ktoré si tiež nájdu svoje miesto v histórii mesta. Pozornosť venovali aj realizácii projektu Švédskej priemyselnej dediny, zaujímali sa o výstavbu vodného diela Turček, ktoré by s konečnou platnosťou vyriešilo nedostatok pitnej vody v meste. Občania s neskrývanou radosťou zaregistrovali také vskutku historické udalosti, akými bolo otvorenie Bakalárskeho štúdia Vysokej školy ekonomickej, prvej vysokej školy na území Prievidze, alebo organizovanie Majstrovstiev sveta juniorov v zápasení či účasť mesta na medzinárodnom projekte globálnej spolupráce a pomoci Nikaragua.

Všetky udalosti, spoločenské či kultúrne podujatia - až na tie, ktoré uvádzam v samostatnej kapitole Mimoriadne udalosti - nijako nevybočili z rámca pokojnej spoločenskej klímy, ktorá počas celého roka v našom meste vládla.

2. VEREJNÝ A POLITICKÝ ŽIVOT

Míting baníkov, ktorý sa konal 13. januára v športovej hale, bol dôkazom, že vážna situácia v slovenskom baníctve trvá aj po presune kompetencií z federálnej vlády na vládu Slovenskej republiky. Oprávnené požiadavky baníkov chce odborový zväz riešiť nasledovnými krokmi: 1. vstúpiť do hodinového výstražného štrajku, 2. zastaviť dodávky uhlia odberateľom a bez prerušenia prác na produktívnych pracoviskách sypať vyťažené uhlie na skládky, 3. vstúpiť do generálneho štrajku. V prípade, že by vláda chcela riešiť zastavenie dodávok uhlia, požiadali slovenskí odborári českých partnerov o pomoc, ktorá im po odoslaní výzvy bola potvrdená zo všetkých českých banských závodov. Na záver mítingu dali slovo prítomným baníkom, ktorí vo svojich príspevkoch formulovali výzvu, že nie sú spokojní s doterajším vývinom ekonomicko-organizačných zmien v podniku. Odznela aj kritika do radov vedenia podniku a jednotlivých banských závodov. Baníci žiadali od slovenskej vlády, aby jednoznačne a urýchlene vyjadrila ucelenú koncepciu slovenského baníctva a jeho perspektív.

V nedeľu 17. januára sa v kostole piaristov konala svätá omša pri príležitosti začatia činnosti Okresného úradu v Prievidzi. O svätú omšu za vyprosenie darov Ducha Svätého pri plnení povinností požiadal prednosta okresného úradu Arpád Tarnóczy. K účasti na tejto bohoslužbe vyzvali svojich členov i Okresné koordinačné centrum Kresťansko-demokratického hnutia, Verejnosť proti násiliu, Demokratická strana a Konfederácia politických väzňov. Okrem reprezentantov týchto in-

štitúcií sa na svätej omši zúčastnili aj predstavitelia mesta na čele s jeho primátorom Ing. Milošom Součekom.

30. januára prijal pozvanie študentov Gymnázia Vavrinca Benedikta Nedožerského predseda Matice slovenskej Jozef Markuš. Spolu s ním prišli medzi študentov i predseda novozaloženého spolku Korene Viliam Horňáček a predseda Miestneho odboru Matice slovenskej v Prievidzi Ondrej Hubač. Predstavitelia matičného hnutia odpovedali na otázky a vysvetlili študentom zástoj Matice slovenskej v súčasnosti, hlavne jej funkciu národnoochrannú a národnozjednocovaciu.

Zasadnutie mestského zastupiteľstva 31. januára, na ktorom boli prítomní 36. poslanci a tiež poslanci Slovenskej národnej rady Dagmar Kmeťová a Jozef Dobrovoľný, viedol primátor mesta Ing. Miloš Souček. Návrh na rozšírenie štatútu Kultúrneho a spoločenského strediska o ďalšiu z činností poslanci schválili s požiadavkou, aby na nasledujúce zasadnutie bol pripravený kompletný štatút KaSS s úhrnou činnosťou a personálnym obsadením. Ďalším bodom rokovania boli opätovné voľby zástupcu primátora, pretože na predchádzajúcom sasadnutí nezískali kandidáti potrebný počet hlasov. Situácia sa opakovala znova, keď z 36 hlasov poslancov získal Štefan Gašparík /KDH/ 11, Ing. Jaroslav Kapusta /VPN/ 11 a Ing. František Krško /SNS/ 12 hlasov. Maximálnu pozornosť venovali návrhu rozpočtu, ktorý okrem iného počíta s položkou 1,6 miliónov Kčs na budovanie skládky tuhého komunálneho odpadu Ploštiny. Má byť dokončená v tomto roku s celkovými nákladmi 3,6 mil. Kčs. Ďalších 2 mil. korún je určených pre Technické a záhradnícke

služby, podobne pre Mestský bytový podnik, 400 tisíc na výkup domov na Mariánskej ulici, kde po asanácii bude parkovisko, 300 tisíc pre Kultúrne a spoločenské stredisko a i. Po rozsiahlej diskusii poslanci predložený návrh prijali. Rovnako sa museli vyjadriť i k položke 1 - milión korún za pamätník na Banskej. Toto neblahé dedičstvo minulosti je takmer hotové a po jeho dokončení sa bude musieť zaplatiť. V diskusii tlmočili poslanci kritiku, žiadosti a problémy svojich voličov a podali množstvo návrhov, napríklad zriadenie pošty na sídlisku Kopanice, vytipovať miesta pre stavbu obchodov a ponúknuť ich súkromným podnikateľom a podobne.

Na základe uzavretej zmluvy o zavádzaní satelitnej TV so zástupcami rakúskej firmy Hirschmann, začala v januári pracovná skupina Okresného stavebného bytového družstva montovať satelitné televízie na sídlisku Kopanice. V meste sú v súčasnosti napojené tieto sídliská: Dlhá ulica, Stred, Žabník, Čierne mesto, Mládeže, časť sídliska Nové mesto a Zapotôčky. Základné programové vybavenie tvoria: RTL, PRO 7, SAT 1, Music TV a Eurosport.

Členovia Demokratickej strany usporiadali 2. februára ples v hoteli Magura. Medzi hosťami bola i podpredsedníčka Slovenskej národnej rady Oľga Keltošová, ústredný tajomník DS JUDr. Peter Miššík a ďalší predstavitelia demokratov. Štátnu správu reprezentoval zástupca prednostu Okresného úradu v Prievidzi Ing. Zdeněk Šuranský. Na plese sa zúčastnil aj primátor mesta Ing. Miloš Souček.

Súčasná situácia v mestskej hromadnej, prímestskej a diaľkovej doprave si vyžiadala rokovanie 22. februára, na ktoré pozval riaditeľ ČSAD Ing. Marián Sokol a primátorov Prievidze a Bojníc a starostu Kanianky. Rokovanie sa dotýkalo v prevažnej miere finančného zabezpečenia a stratovosti osobnej dopravy. Stratovosť dosahuje značnú sumu - len za január 1991 za mestskú hromadnú dopravu činí 1,4 mil. korún. Na každom kilometri osobnej dopravy je strata 8.30 Kčs. Podľa ekonomických ukazovateľov by boli aktuálne riešenia - zníženie počtu spojov a zvýšenie cestovného. Špecifikom našej MHD je jej trasa - spája mestá Prievidzu a Bojnice a obec Kanianku. Vozový park ČSAD je značne zastaralý. Je to až 34 percent, čím sa zvyšujú náklady na opravu autobusov. Nákup nových autobusov zatiaľ nepripadá do úvahy. Dôvod je jednoduchý - niet finančných prostriedkov. Mestskú hromadnú dopravu zabezpečuje 34 autobusov a linky tvoria 111 kilometrov. Z rokovania ďalej vyplynulo, že ak by štát prestal dotovať ČSAD, podstatne by sa zvýšila výška cestovného MHD.

Prvým a veľmi závažným bodom rokovania mestského zastupiteľstva, ktoré sa konalo 25. februára za účasti 38. členov a poslankyne Slovenskej národnej rady Dagmar Kmeťovej, bol návrh rozpočtu mesta na rok 1991. S vyjadrením k jednotlivým položkám vystúpil Ing. Rudolf Kocnár, predseda finančnej komisie, ktorý doporučil mestskému zastupiteľstvu, aby rozpočet prijalo. Nie menej dôležitým bodom rokovania bol návrh nariadenia mestských poplatkov. Návrhom sa zaoberala aj mestská rada a viaceré komisie. Mesto môže vyberať tieto poplatky: za užívanie verejného priestranstva, za užívanie

bytu alebo časti bytu na iné účely ako na bývanie, za ubytovaciu kapacitu, za rekreačný pobyt, lokalizačný poplatok, poplatok za psa, poplatok zo vstupného, poplatok z predaja alkoholických nápojov a tabakových výrobkov, za vjazd motorovým vozidlom do historických častí mesta. Ďalší bod rokovania sa dotýkal mestských novín Prievidza. V rozprave boli štyri alternatívy: noviny z finančných dôvodov zrušiť, vydávať v skrátenom rozsahu, ponechať ich v neskrátenom rozsahu a štvrtá alternatíva bola - mutácia v pkresných novinách Prieboj. Mestské zastupiteľstvo sa napokon rozhodlo ponechať mestské noviny v doterajšej neskrátenej forme ako jediný informačný zdroj mestského úradu a zastupiteľstva a redakciu delimitovať z Kultúrneho a spoločenského strediska k mestskému úradu. Následne schválilo štatút, rozpočet a organizačnú štruktúru Kultúrneho a spoločenského strediska, ktorého riaditeľkou sa stala Antónia Bartošová.

Mestské zastupiteľstvo sa ďalej zaoberalo štruktúrou mestského úradu, ktorú nemožno považovať za definitívnu. Štruktúru treba doplniť tak, aby sa našim občanom vyšlo v ústrety v každej oblasti života. Na záver zasafnutia primátor mesta oboznámil poslancov s listom ministerstva kultúry o vrátení cirkevných objektov na území mesta cirkvi. Hoci termín úlohy ministerstvo určilo okamžite, členovia zastupiteľstva odporučili celú záležitosť riešiť uvážlivo, s napravením krivdy a právnou cestou.

Prvá prievidzská dražba 2. marca sa konala v pokojnej atmosfére. Prispelo k tomu hlavne organizačné zabezpečenie Okresnej privatizačnej komisie, ktorá svoju úlohu zvládla dobre. Už úvodné vystúpenie predsedu Okresnej privatizačnej

komisie Ing. Jána Húsku signalizovalo dobrú pripravenosť celej akcie. A tak sa v prvý marcový víkend stretli záujemcovia, dražitelia, hostia i diváci, aby boli svedkami prvých dražieb v našom meste. Predmetmi dražieb bolo päť objektov. Prvým bola predajňa zeleniny na ul. J.M. Hurbana s vyvolávacou cenou 43 000 Kčs a s cenou zásob 55 000 Kčs. Dražitelia boli traja a priebeh dražby bol zaujímavý. Po vyhlásení vyvolávacej ceny začali dražitelia prihadzovať po troch až piatich tisícoch až sa cena ustálila na 500 000 Kčs. O predajňu potravín na ul. Energetikov s vyvolávacou cenou 1,74 mil. Kčs a cenou zásob 559 000 Kčs nikto neprejavil záujem. Predajňu mäsa na ul. Energetikov vydražil jediný prihlásený záujemca.

6. marca sa uskutočnila výročná konferencia Klubu dôchodcov spojená s oslavou sviatku žien. Ženský spevácky zbor Nádej pod vedením pani Chlebíkovej privítal 120 účastníkov konferencie, hostí z družobného Klubu dôchodcov v Ružomberku a zástupcov mesta - primátora Ing. Miloša Součeka a jeho zástupcu dr. Jána Laufa. S programom sa predstavili aktivisti a pracovníci Kultúrneho a spoločenského strediska. Predsedníčka klubu Margita Bélková hodnotila prácu členov, ktorí zbierajú liečivé byliny a druhotné suroviny a starajú sa o životné prostredie. Výročná schôdza bola aj retrospektívnym pohľadom na uplynulých desať rokov, kedy klub v našom meste vznikol a dnes má 322 členov.

V sobotu 23. marca sa opäť ukázalo, že rozhodnutie Kultúrneho a spoločenského strediska nadviazať na staré ľudo-

vé tradície, bolo správne. Viac ako sto krojovaných dievčat a chlapcov sa pred hotelom Magura lúčilo s Morenou, symbolom odchádzajúcej zimy. Bola to rozlúčka veselá,veď v bohatom programe sa striedali tanečníci, hudobníci a recitátori.

23. marca sa uskutočnila druhá prievidzská dražba. Dražilo sa päť objektov a nechýbala tá správna atmosféra s určitou dávkou dramatickosti. O prvý objekt - predajňu zeleniny v Diviackej Novej Vsi s vyvolávacou cenou 27 000 korún prejavili záujem dvaja dražitelia. Po prihadzovaní od 3 do 5 000 bola predajňa vydražená za 113 000 Kčs. O predajňu mäsa na ul. Janka Kráľa v Prievidzi prejavil záujem iba jeden dražiteľ, ktorý ju vydražil za pôvodnú vyvolávaciu cenu 120 000 Kčs. Najviac napätia sa očakávalo pri dražbe predajní mäsa a zeleniny na Leninovej ul. v Prievidzi. Predajňa mäsa bola v poradí štvrtým objektom a vyvolávacia cena bola 195 tisíc korún, cena zásob 86 000 Kčs a ročný obrat za rok 1990 predstavoval 7,4 mil. Kčs. Dražitelia boli dvaja a miestami sa vyskytli dramatické chvíle - keď sa zdalo, že cena je konečná, v rozhodujúcich chvíľach si to druhý dražiteľ vždy rozmyslel a cenu zvýšil až na konečných 560 000 Kčs. Pri poslednom draženom objekte - predajni zeleniny - bola vyvolávacia cena 29 000 Kčs. Štyria dražitelia zvýšili cenu na konečných 480 000 Kčs.

Pracovníci Okresného úradu v Prievidzi evidovali k 30. marcu 1 334 uchádzačov o zamestnanie, ktorým poskytli za prvý štvrťrok 3,1 mil. Kčs. Z celkového počtu nezamestnaných je

859 žien, 150 občanov so zníženou pracovnou schopnosťou a 59 rómskych občanov. V tom je zahrnutých 17 absolventov vysokých škôl, 32 zo stredných odborných škôl a 26 absolventov gymnázií. Aspoň čiastočne eliminovali nepriaznivý stav nezamestnanosti vo Výskumnom ústave pre petrochémiu, keď požiadali okresný úrad práce o poskytnutie finančnej pomoci na zriadenie 38 spoločensky účelných pracovných miest. Úrad práce žiadosti vyhovel a prostredníctvom Všeobecnej úverovej banky poskytol VÚP finančné prostriedky vo výške 877 tisíc korún.

Zasadnutie mestskej rady 4. apríla začalo netradičným spôsobom - položením kytice kvetov k pomníku padlých. Úvodom rokovania primátor mesta informoval o rozhovoroch týkajúcich sa výstavby švédskej priemyselnej dediny v našom meste. Mestská rada ďalej posúdila návrhy na premenovanie ulíc a námestí v našom meste, vychádzajúc z doporučení jednotlivých politických strán, hnutí, Miestneho odboru Matice slovenskej, Klubu bôbarov i z historických pomenovaní.

6. apríla sa konali v našom meste ďalšie dražby. Dražilo sa päť objektov: predajňu zeleniny na ul. kpt. Nálepku s vyvolávacou cenou 51 000 Kčs vydražili za 190 000 Kčs. O bufet na ul. SNP s vyvolávacou cenou 24 000 Kčs súperili dvaja dražitelia, napokon ju vydražili za 91 000 Kčs. Pri dražbe prevádzky oprava šijacích strojov na Nedožerskej ceste nastala kuriózna situácia. Po tom, čo piati dražitelia nesúhlasili s vyvolávacou cenou, musel sa uplatniť tzv. holandský systém dražby. Licitátor znižoval vyvolávaciu cenu 529 000 Kčs po-

stupne o 10 percent až na 264 500 Kčs. O predajňu zeleniny na ul. J. Kráľa sa zaujímal len jeden dražiteľ, ktorý ju získal za vyvolávaciu cenu 49 000 Kčs.

Rokovanie mestského zastupiteľstva 25. apríla otvoril primátor mesta Ing. Miloš Souček za prítomnosti 34 poslancov, zástupcov niekotých podnikov a verejnosti. Mestské zastupiteľstvo schválilo návrh na výšku odmien a materiálových výdavkov na zabezpečenie občianskych obradov. Zmeny organizačného usporiadania mestského úradu, stanovenie počtu členov mestskej polície na osem a návrh na zmenu mzdovej tarify pracovníkov mestského úradu zastupiteľstvo bez prípomienok schválilo. Návrh na stanovenie výšky odplaty za odvoz tuhého komunálneho odpadu, vstupného na plážové kúpalisko, ceny za poskytovanie služieb na vyhradených parkoviskách doplnil primátor - prevažná časť miest na Slovensku zvýšila poplatky za odvoz tuhého komunálneho odpadu už od 1. januára. Na základe zlej finančnej situácii dochádza k tomuto nepopulárnemu opatreniu aj v našom meste. Po rozprave schválilo mestské zastupiteľstvo uvedený návrh nasledovne: výšky poplatkov za odvoz TKO od podnikateľov, podnikov a organizácií bude riešiť TEZAS na základe zmluvy podľa platného zákona o cenách. Súkromné osoby v meste - vyprázdňovanie nádoby s obsahom 1100 litrov 2-krát týždenne 3000 Kčs, vyprádzňovanie nádoby s obsahom 110 litrov jeden raz týždenne 150 korún ročne.

V poslednom bode sa uskutočnila už tretia voľba zástupcu primátora. Kandidáti boli traja: Marián Bartuš /VPN/, Štefan Gašparík /KDH/ a Ing. František Krško /SNS/. Po troch kolách

musela volebná komisia konštatovať, že ani tento raz sa mestské zastupiteľstvo nedohodlo a zástupcu primátora nezvolilo. V závere svojho rokovania mestské zastupiteľstvo vybralo jeden z predložených návrhov na zástavu mesta Prievidza a uložilo J. Meszárošovi zabezpečiť realizáciu schváleného návrhu a vyhotovenie mestskej zástavy.

Pri príležitosti Dňa matiek sa v nedeľu 12. mája konala v klubovni mládeže pri kláštore piaristov slávnostná akadémia. Význam materstva vyzdvihol a matky nášho mesta pozdravil Ing. Milan Čertik. V programe odzneli básne starších slovenských autorov a spevy v podaní prievidzskej katolíckej mládeže.

6. a 7. júna bola športová hala miestom stretnutia primátorov miest a starostov obcí SR, ktorých na pôde nášho mesta uvítal primátor Prievidze Ing. Miloš Souček. Prvý deň rokovania patril riešeniu otázok dedín. Program ich obnovy možno zhrnúť do týchto bodov: sociálny rozvoj, obnova miestnych a kultúrnych tradícií, rozvoj hospodárskej sféry, racionálne využívanie prírodných zdrojov, urbanisticko-architektonické riešenie obcí, program rekonštrukcií - jeho podpora s cieľom zachovať rázovitosť obcí a budovanie ich infraštruktúry. Doteraz realizované tri projekty možno charakterizovať ako úspešné, hoci najväčším problémom bol nedostatok finančných prostriedkov. Tie boli diskutované z každej strany. DRuhý deň stretnutie pokračovalo - za účasti 821 primátorov a starostov - konferenciou Združenia miest a obcí Slovenska. Opäť sa hovorilo najmä o financiách, ktoré sa podľa slov viace-

rých starostov a primátorov nedelia spravodlivo. Na programe bol aj majetok obcí a právomoc obecných samospráv. Uvedené témy patrili k najpreferovanejším, samozrejme z rôznych pohľadov diskutérov, z ktorých mnohí vyslovili nespokojnosť s postupom malej privatizácie a následným rozdeľovaním prostriedkov.

Mestské zastupiteľstvo zasadalo 20. júna a na programe malo 17 bodov. Po správe o plnení uznesení mestského zastupiteľstva poslanci rokovali o zmene poriadku odmeňovania pracovníkov mestského úradu, mestskej polície a o valorizácii miezd. Mestské zastupiteľstvo návrh schválilo a uložilo prednostovi mestského úradu realizovať valorizáciu spätne od 1. januára 1991. Riešenie rozostavanej budovy Kultúrneho a spoločenského strediska bolo už na programe niekoľkých zasadnutí. Na tejto stavbe bolo za uplynulé desaťročie prestavaných približne 36 miliónov Kčs a na jej dokončenie je potrebných najmenej 100 miliónov korún, ktoré mesto nemá. Uskutočnilo sa niekoľko rokovaní, ale dosiaľ všetky skončili neúspešne. Primátor mesta odporučil vstúpiť do rokovaní a vytvoriť obchodnú spoločnosť, pretože inak nie je nádej, že sa stavba dokončí.

Ďalší bod rokovania - riešenie vysporiadania pozemkov v mestských štvrtiach za účelom dobudovania kaplnky - bol rozšírený o žiadosť Evanjelického zboru a.v. v Prievidzi na výstavbu kostola na sídlisku Zapotôčky. Mestské zastupiteľstvo rozhodlo odpredať pozemky na budovanie kaplniek vo Veľkej Lehôtke a v Malej Lehôtke. Evanjelickému zboru a.v. mboposkytne pozemok na výstavbu kostola na sídlisku Zapotôčky.

Dôležitým bodom rokovania bolo poskytnutie ručenia úveru Mestskému bytovému podniku na meraciu techniku a dispečerské riadenia výmenníkových staníc vo výške 6 miliónov Kčs. Zaujímavá diskusia sa rozprúdila okolo zmluvy s firmou Agiplan Viedeň, týkajúcej sa životného prostredia hornej Nitry. Nejasnosti okolo realizácie štúdie, za ktorú má mesto zaplatiť 105 000 korún, viedli poslancov k tomu, že dajú súhlas k vyplateniu uvedenej čiastky len vtedy, keď budú realizované konkrétne požiadavky a pripomienky vznesené mestom. Na záver zasadnutia mestského zastupiteľstva sa uskutočnila voľba zástupcu primátora mesta. Po dvoch kolách voľby sa ním stal 35-ročný vedúci výpočtového strediska Bane Handlová RNDr. Eugen Svitok.

Mimoriadne zasadnutie mestskej rady, ktoré sa konalo 9. júla, otvoril primátor mesta Ing. Miloš Souček. Mestská rada pripravila materiál pre rokovanie mestského zastupiteľstva. Rozpočet mesta mal dva varianty - minimálny a optimálny. Rada prijala a odporučila mestskému zastupiteľstvu minimálny variant, berúc do úvahy súčasnú finančnú situáciu. Ak by mesto získalo finančné zdroje, rozpočet sa podľa toho upraví. Program rokovania sa dotýkal mnohých problémov života nášho mesta, napríklad prístavby k budove bývalého ONV, návštevy z Ibbenburenu, reprivatizácie budov v meste, bakalárskeho štúdia, bytovej politiky, petície občanov v súvislosti s výstavbou vodného diela Turček a mnohých ďalších.

8. augusta sa uskutočnil dôležitý krok realizácie Švédskej priemyselnej dediny v našom meste. Firma Punkten AB

zo Švédska, zastúpená generálnym manažérom Slobodanom Petkovičom a mesto Prievidza, zastúpené primátorom Ing. Milošom Součekom, sa dohodli na uzavretí predbežnej zmluvy. Podľa tejto zmluvy firma Punkten AB a mesto Prievidza založia pre výstavbu a prevádzku Švédskej priemyselnej dediny akciovú spoločnosť so sídlom v Prievidzi. V ďalších článkoch zmluvy sú vyčlenené konkrétne úlohy, ktoré mesto splní, aby mohla byť uzavretá zakladateľská zmluva akciovej spoločnosti. Swedish industrial village - skrátene SIV - v doslovnom preklade znamená švédska priemyselná dedina. Predstavuje unikátny výrobný komplex, ktorý by podľa plánov mal zaberať 50 až 100 hektárov. Aktivita je rozdelená na štyri pásma -pásmo zriadenia a administrácie, priemyselné a výrobné pásmo, pásmo servisných služieb a dopravné pásmo. Vklad nášho mesta do akciovej spoločnosti budú predstavovať pozemky, na ktorých sa bude celý výrobný program realizovať. Medzi prvé stavby bude patriť hotel, super market a benzínová čerpacia stanica. Ako lokalita je vybraná oblasť Prievidza - juh. Generálny manažér švédskej firmy Slobodan Petkovič zdôraznil, že celý výrobný komplex je ekologicky čistý, budovaný novými technológiami a prinesie nášmu mestu veľa pozitívneho, predovšetkým mnoho pracovných príležitostí.

Každoročne sa sviatok Nanebovzatia Panny Márie od skorého rána smerovali k Mariánskemu kostolu na cintoríne, za zvukov mariánskych piesní početné procesie z okolitých obcí. Nebolo tomu inak ani 11. augusta, keď si Prievidžania Svätomariánskou púťou pripomenuli už po 325-krát sviatok

Nanebovzatia Panny Márie. Je to výročie, ktoré si zaslúžilo pozornosť asi 3000 prítomných veriacich.

Zasadanie mestskej rady 13. augusta otvoril primátor mesta Ing. Miloš Souček. Prvým bodom rokovania bola kontrola uznesení mestskej rady. Správu o čerpaní rozpočtu mesta doplňal Ing. Ján Ďuračka, zástupca prednostu mestského úradu. Zo správy na úseku odpoadového hospodárstva vyplynulo, že je potrebné pristúpiť k experimentálnemu overovaniu separovaného zberu vybraných druhotných surovín z tuhého komunálneho odpadu. Overovanie by sa malo uskutočniť v časti Necpaly.Pre začiatok je návrh na triedenie skla, papiera a problémového odpadu. Na zber skla mesto zakúpi špeciálne plastové nádoby. Po overení takéhoto zberu v Necpaloch by sa postupne rozšíril na celé mesto. V návrhu na úpravu výšky prostriedkov poskytnutých na výstavbu zimného štadióna sa členovia mestskej rady rozhodli navrhnúť mestskému zastupiteľstvu sumu 3 milióny korún z pridelených prostriedkov Okresného národného výboru v likvidácii. Mestská rada prerokovala aj problematiku autobusového nástupišťa, ktorá z nedostatku finančných prostriedkov bola už niekoľkokrát odsunutá. Teraz sa ukazuje reálna možnosť b výstavby tohto objektu. Mesto na zadanie výstavby autobusového nástupišťa vyhlásilo konkurz.

Od 15. augusta zriadil Okresný úrad práce v Prievidzi Klub práce pre uchádzačov a záujemcov o prácu. Činnosť klubu je orientovaná na poradenskú službu pri hľadaní práce a pracovného poradenstva, na právne poradenstvo, ale tiež psychologické poradenstvo a psychoterapiu pre nezamestnaných.

Svoje miesto tu bude mať aj sociálno-ekonomický servis, v ktorom sa patričná pozornosť bude venovať organizovaniu kurzov rozširujúcich vzdelanie.

Členovia mestskej rady sa na svojom zasadnutí 27. augusta vyjadrili k niektorým pálčivým problémom v meste. Okrem iného k dobudovaniu mestskej polície, k návrhu firiem UNI Bratislava a Rigo Sládkovičovo na kúpu rozostavanej budovy Kultúrneho a spoločenského strediska. Primátor mesta Ing. Miloš Souček oboznámil členov mestskej rady s obsahom otvoreného listu primátora mesta Prievidza občanom okresu Martin, ktorý sa dotýka otázok ďalšieho budovania vodného diela Turček. Zástupca primátora RNDr. Eugen Svitok hovoril o výsledkoch kontroly statočnosti predaja. Pracovníci obchodnej inšpekcie vykonali kontrolu v prevádzkach Zdroja, Reštaurácii a Zeleniny. Výsledky sú varujúce. Nákupy v prevádzkach patriacich Zdroju boli predražené o 40 percent, Reštauráciám o 65 percent a Zelenine o 75 percent.

Oslavy 47. výročia Slovenského národného povstania sa konali 29. augusta na Banskej. Na pietnom akte kladenia vencov boli prítomní priami účastníci SNP, členovia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov, predstavitelia mestskej samosprávy a ďalší hostia. Primátor mesta Ing. Miloš Souček vo svojom príhovore zdôraznil význam SNP ako najväčšieho masového výstupenia nášho ľudu proti fašizmu. Súčasťou tohtoročných osláv na Banskej bolo odhalenie pamätníka obetiam fašizmu, ktorého autorom je akademický sochár Pavol Bley, rodák z Prievidze. Umelec vo svojom monumentálnom diele vyja-

dril aj účasť vlastnej rodiny v protifašistickom odboji na hornej Nitre.

Ako prvý bod programu zasadnutia mestskej rady 29. augusta bolo prerokovanie zmluvy o zriadení záložného práva medzi mestom a Teslou Prievidza a zvýšenie rozpočtu Mestského bytového podniku o 3,5 miliónov Kčs na vlastnú údržbu. Mestská rada sa ďalej zaoberala rozšírením počtu mestskej polície, zriadením mestského investorského útvaru, ktorého štruktúru posúdi po analýze činnosti terajšieho oddelenia výstavby a investičnej činnosti, návrhom na úpravu rozpočtu mesta, činnosťou Kultúrneho a spoločenského strediska, majetkovým usporiadaním niektorých objektov a sťažnosťami občanov.

V duchu starých ľudových tradícií a obyčajov, v rámci ktorých oslavy ukončenia žatevných prác a nového chleba - dožinky - patrili k najdôležitejším, pripravilo Kultúrne a spoločenské stredisko Sviatky chleba. Podujatie sa konalo 30. augusta na námestí Slobody, kde prievidzskí poľnohospodári odovzdali žatevný veniec primátorovi mesta Ing. Milošovi Součekovi. Spevom a tancom pozdravili občanov aj členovia folklórneho súboru Hájiček z Chrenovca a malá dychová hudba Hornonitrianka.

Sídlisko Kopanice, v ktorom našlo domov asi 14 000 obyvateľov, malo veľké problémy s poštovými službami. Okresná správa spojov zrealizovala ich oprávnené požiadavky a 2. septembra otvorila ďalšiu poštu v našom meste. Je to Pošta

5 na ul. K. Novackého. Nová pošta má charakter pošty podávacej, teda zabezpečuje iba príjem poštových zásielok všetkých druhov.

Dražba, ktorá sa uskutočnila 13. septembra v zasadačke školskej správy, patrila medzi najdlhšie. Skončila hodinu po polnoci, hoci sa dražilo len šesť objektov. Prvým bola predajňa textilnej galantérie s vyvolávacou cenou 49 000 Kčs. Holandskou dražbou klesla na 34 500 Kčs. V pozornosti dražiteľov však boli potraviny na Dlhej ulici /vyvolávacia cena 2 282 000/, potraviny na Bojnickej ceste /837 000/, Lahôdky na ul. F. Madvu /1,3 mil. Kčs/, Remeselnícka piváreň /689 tisíc/ a Ázijská reštaurácia /923 000 Kčs/. Tu išli sumy rapídne hore - napríklad pri predajni potravín na Dlhej ulici sa 147-krát zdvihla cena až na konečných 3,6 mil. Kčs a tiež štyri ďalšie objekty prekročili 3 mil. Kčs.

Na tradičných oslavách Dňa baníkov, ktoré sa v našom meste uskutočnili 13. až 15. septembra sa okrem iných hostí zúčastnil aj minister hospodárstva SR Jozef Belcák. Minister sa najskôr stretol na pracovnom aktíve so zástupcami pracovných kolektívov štátneho podniku Slovenské uhoľné bane Prievidza, kde bilancovali uplynulý banícky rok. Hornonitrianski baníci pri tejto príležitosti opätovne upozornili ministerstvo na zdĺhavé riešenie sociálnych požiadaviek baníkov a nevyjasnenosť koncepcie ďalšieho rozvoja uhoľného baníctva. Jozef Belcák sa popoludní, sprevádzaný generálnym riaditeľom š.p. SUB Ing. Augustínom Machatom a primátorom mesta Ing. Milošom Součekom, zúčastnil na otvorení baníckeho jarmoku

v blízkosti Stredného odborného učilišťa baníckeho. Na jarmoku sa zúčastnilo približne 140 trhovníkov, ktorí okrem tradičného jarmočného tovaru ponúkali výrobky ľudových umelcov z hornej Nitry. Súčasťou osláv Dňa baníkom bol i bohatý kultúrny program, ktorý pripravili pracovníci a aktivisti Kultúrneho a spoločenského strediska. Početným návštevníkom sa počas troch dní predstavili známe folklórne, dychové a tanečné súbory.

V rámci ponuky Holandského zväzu miest a obcí zorganizovať priateľské dohody o trojstrannej spolupráci medzi európskymi mestami a Nikaraguou navštívila v dňoch 21. a 22. septembra naše mesto delegácia, ktorú tvorili Flavio Valadares, riaditeľ medzinárodných vzťahov Inštitútu pre mestá a obce Nikaraguy, Emilio Rappaciolli, chargé d affaires nikaragujského veľvyslanectva a Frank Tercero, starosta mesta Matagalpa. Projekt dohody spočíva v tom, že naši odborníci by vycestovali do Nikaraguy pomôcť v oblastiach, ktoré sa dotýkajú problematiky mesta. Ide hlavne o vodárenstvo, kanalizácie, zdravotníctvo, dopravu a ďalšie podľa požiadaviek. Podmienkou pre odborníkov je aspoň pasívne ovládanie španielčiny. Zo strany Nikaraguy je ponuka učiteľov španielčiny s kombináciou športu, ďalej odbyt kávy a ovocia. Dohoda bude konkretizovaná v novembri v Amsterdame.

Po prázdninové zasadnutie mestského zastupiteľstva 26. septembra otvoril primátor mesta Ing. Miloš Souček za účasti 35 poslancov. Poslanci venovali pozornosť správe o čerpaní rozpočtu mesta za január až júl a návrhu na zmenu rozpočtu

mesta. Rozpis výdavkov v dôsledku zvýšenia príjmov sa vzťahuje na zvýšenie počtu mestských policajtov a ich materiálno-technického vybavenia, na dotáciu Mestského bytového podniku pre opravy bytového fondu, ktoré sa majú vykonávať vlastnou údržbou, na rekonštrukciu zimného štadióna, na výstavbu zastrešenia autobusového nástupišťa. Návrh zmeny územného plánu - výstavba evanjelického kostola v časti Zapotôčky - poslanci schválili. Po správe o činnosti mestkej polície od jej založenia a návrhov na jej rozšírenie, nastala diskusia poslancov, ktorí tlmočili požiadavky svojich voličov, aby mestská polícia zabezpečovala istotu občanov a poriadok v meste. S návrhom členov mestskej rady - rozšíriť výberovým konaním počet policajtov na 18 - mestské zastupiteľstvo súhlasilo. Ďalším podob rokovania bol návrh zásad činnosti hlavného kontrolóra mesta. Mestské zastupiteľstvo dalo súhlas na príspevok 150 000 Kčs Okresnej hygienickej stanici v Prievidzi na kúpu prístroja Specord. Uvedený prístroj určuje rýchlo a spoľahlivo škodliviny vo vode. Čiastkou 50 000 Kčs prispelo mesto na Nadáciu V.B. Nedožerského, ktorá bude financovať Bakalárske štúdium Vysokej školy ekonomickej v našom meste. Samostatnou kapitolou rokovania mestského zastupiteľstva bola rozostavaná budova Kultúrneho a spoločenského strediska. Primátor mesta vyvinul maximálnu snahu o jej odpredaj a dokončenie a informoval poslancov o ponukách firiem Rigo Sládkovičovo a UNI Bratislava. Napriek obrovským nákladom - najmenej 100 miliónov Kčs - ktoré sú potrebné na jej dostavanie, mestské zastupiteľstvo nesúhlasilo s odpredajom budovy a požaduje finančne výhodnejšie ponuky.

8. októbra sa v aule školskej správy uskutočnilo slávnostné otvorenie školského roka Bakalárskeho štúdia Vysokej školy ekonomickej. Na tejto historickej udalosti sa zúčastnili: rektor Vysokej školy ekonomickej v Bratislave prof. Ing. Mikuláš Sedlák, CSc., dekan Obchodnej fakulty VŠE docent Ing. Peter Baláž, CSc., prodekan Obchodnej fakulty VŠE Ing. Viktor Vávra, CSc a ďalší akademickí hodnostári, zástupcovia študentského parlamentu, prednosta Okresného úradu v Prievidzi Arpád Tarnóczy, primátor mesta Ing. Miloš Souček a ďalší hostia.So slávnostným príhovorom vystúpil Ing. Miloš Souček, ktorý poďakoval všetkým, čo sa o vznik prvej vysokej školy v meste zaslúžili.

16. októbra sa uskutočnil kongres Zväzu mladých. Jeho delegáti zhodnotili viac ako ročnú pôsobnosť tejto dobrovoľnej organizácie. Ako konštatovali, organizácia má 400 členov a 35 základných kolektívov Zväzu mladých. Najviac problémov, ktoré organizáciu trápia, súvisí s nedostatkom finančných prostriedkov na usporadúvanie podujatí nielen pre členov Zväzu mladých, ale i pre ostatných mladých ľudí. Podnety na spoluprácu s inými mládežníckymi organizáciami na území mesta, ktoré vyšli z rokovania, určite nájdu odozvu. Kongres zároveň vytýčil svoj ďalší program, ktorého hlavným cieľom je poskytnúť priestor na realizáciu všetkých mladým ľuďom bez rozdielu politickej príslušnosti a náboženského vyznania.

Rokovanie mestského zastupiteľstva 24. októbra, na ktorom bolo prítomných 34 poslancov, otvoril primátor Ing. Miloš

Souček. Poslanci najskôr prerokovali návrh nariadenia mesta o udržiavaní čistoty a poriadku v meste, ku ktorému vzniesol vážne výhrady poslanec RNDr. Ľubomír Zámiška a žiadal skonkretizovať nariadenia o ochrane životného prostredia, ktoré by jednoznačne a bez výnimky platili nielen pre občanov, ale aj pre podniky, podnikateľské subjekty a organizácie na území mesta. Keďže s jeho pripomienkami súhlasili viacerí poslanci, mestské zastupiteľstvo rozhodlo, že doplnený návrh prerokuje na svojom ďalšom zasadnutí. Závažná rozprava začala k návrhu havarijného programu dodávok tepla a teplej vody v našom meste. Primátor Ing. Miloš Souček oboznámil členov mestského zastupiteľstva so situáciou v platbách občanov po neúmernom zdražení tepla a teplej vody. Počas hodinovej rozpravy sa vyjadrili v podstate všetci poslanci. Presadzovali dve riešenia - tvrdo postupovať proti neplatičom, ktorí neplatia nájomné a poplatky za teplo nie z dôvodu finančnej neschopnosti, ale z vypočítavosti, alebo podniknúť všetky kroky k tomu, aby vláda buď legislatívne či finančne vyriešila katastrofálnu situáciu platobnej neschopnosti miest. Z predložených rozborov vyplýva, že 836 nájomníkov štátnych bytov doteraz dlhuje Mestskému bytovému podniku 800 000 korún. Oveľa zložitehšia je situácia v družstevných bytoch, kde zvýšené poplatky za teplo neplatí až 60 percent užívateľov, čím Okresný stavebný podnik dlhuje doteraz 4,5 miliónov korún. Mestské zastupiteľstvo preto prijalo havarijný program pre Mestský bytový podnik a Okresné stavebné bytové družstvo, ktorý stanovuje, že v blokoch, kde nebude platiť 80 percent nájomníkov, sa budú byty iba temperovať, neplatiči sankciovať a ich mená sa budú zverej-

ňovať. Najširší priestor v diskusii patril nedostatku pitnej vody v meste a výstavbe vodnej nádrže Turček. Primátor informoval členov mestského zastupiteľstva s odozvou na jeho otvorený list občanom okresu Martin. Pozitívne stanoviská k nemu z Obecného zastupiteľstva Turček, Okresného úradu Martin i občanov narážajú na nesúhlas prednostu Obvodného úradu životného prostredia v Turčianskych Tepliciach. Poslanci mestského zastupiteľstva boli rozhorčení aj postojmi členov prievidzského Zväzu ochrancov prírody a krajiny, ktorí prejavujú negatívne stanovisko voči vodnému dielu Turček a brzdia rokovania o jeho výstavbe.

11. novembra sa na námestí Slobody konal míting, na ktorom odborové organizácie v čele s odborovými zväzmi vyjadrili verejný nesúhlas s doterajším plnením Generálnej dohody zo strany všetkých troch vlád. Milan Reichman, predseda krízového štábu š.p. Slovenské uhoľné bane vo svojom vystúpení poukázal na sociálne otázky nezamestnanosti v našom regióne. Veď životné náklady vzrástli o 70 percent. V súčasnosti je na pracoviskách búrlivá atmosféra. Baníci sa obrátili aj na federálnu vládu s cieľom riešiť súčasné problémy. Na záver mítingu bol prečítaný list vláde a zákonodarným orgánom, v ktorom účastníci mítingu požadujú seriózne plnenie Generálnej dohody. V liste zároveň konštatovali, že nesplnenie požiadaviek Generálnej dohody môže viesť k ďalším nepokojom.

12. novembra sa konala u primátora mesta Ing. Miloša Součeka porada primátorov miest - Detvy, Martina, Senice, Stu-

pavy, Trenčína a Trstenej za prítomností Ing. J. Krištína a Ing. A. Tarabu, zástupcov ministerstva hospodárstva. Predmetom porady bol projekt Švédskej priemyselnej dediny, ktorý by sa mal v blízkej budúctnosti realizovať v uvedených mestách, rovnako i v Prievidzi.

19. novembra sa uskutočnilo zasadnutie mestskej rady. Rokovanie otvoril a viedol primátor mesta Ing. Miloš Souček. Členovia rady v úvode reagovali na podnety občanov a zaoberali sa návrhom technicko-identifikačného pomenovávania ešte nepomenovaných ulíc . Primátor mesta informoval o svojom pracovnom pobyte vo Švajčiarsku. Prijatý bol aj plán riadenia a údržby mestských komunikácií v zimnom období. Rada prerokovala a pripravila pre zasadnutie zastupiteľstva materiály súvisiace s pozemkami. Prediskutované bolo opäť dielo Turček v súvislosti s rokovaním ostatného mestského zastupiteľstva, tento raz za účastí Okresného výboru Slovenského zväzu ochrancov prírody a krajiny.

Posledné tohtoročné zasadnutie mestského zastupiteľstva sa konalo 12. decembra za účasti 33 poslancov. Tí najskôr prerokovali návrh nariadenia mesta o zdravom životnom prostredí, čistote a poriadku v meste Prievidza. Pracovná verzia rozpočtu mesta na rok 1992 bola na zasadnutí najdôležitejším bodom. Na základe nedostatku finančných prostriedkov z pôvodne navrhovaného rozpočtu sa muselo pristúpiť k minimálnemu variantu, z ktorého vyplynuli ďalšie obmedzenia. Poslanci vyberali iba nevyhnutné položky. Naše mesto najviac postihne nedokončená komplexná bytová výstavba, ktorú pod-

ľa pôvodnej verzie mal dofinancovať štát. Mestské zastupiteľstvo po zvážení súčasnej situácie rozhodlo zaradiť do rozpočtu - spojovací chodník medzi sídliskami Nové mesto a Staré Necpaly, autobusové nástupište a mestské stredisko sociálnej výpomoci. V ďalšom rokovaní poslanci mestského zastupiteľstva odsúhlasili žiadosti občanov o predaj malých územných celkov na rozšírenie pridomových záhradiek, príspevok vo výške 10 000 Kčs na podujatie Dni kolied kresťanov Slovenska a 3,2 miliónov korún Mestskému bytovému podniku, posúdili návrhy zahraničných vyriem vybudovať v našom meste čerpaciu stanicu a vyjadrili sa k ďalším aktuálnym problémom.

3. H O S P O D Á R S K E P O M E R Y

Banské stavby, štátny podnik Prievidza

V decembri 1991 dovŕšil podnik štyridsiaty rok svojej existencie v zhoršujúcich sa vonkajších ekonomických podmienkach, na ktoré podnik reagoval vnútornou reštrukturalizáciou, preorientovaním sa na nebanské práce a výraznou redukciou počtu pracovníkov. Oproti predchádzajúcemu roku poklesol objem celkových výkonov z 571 mil. Kčs na 370 mil. Kčs so ziskom 13,3 mil. Kčs a úbytkom pracovníkov z 2541 na 1545 osôb na konci roka. Organizačne sa z podniku odčlenil závod povrchovej výstavby a Stredné odborné učilište. Základnú organizačnú štruktúru tvorilo podnikové riaditeľstvo, 5 závodov - banský závod Rudňany, Lubeník, Prievidza, Zahraničný závod Ibbenburen, dopravný závod Prievidza a tri prevádzky. Banské stavby naďalej pôsobili okrem územia republi-

ky aj v Nemecku, a to s banskostavebnými prácami pre firmu Preussag AG Ibbenburen, stavbou diaľničného tunela Kolggerg pri Mníchove a stavbou kanalizačného zberača v meste Aachen. V tuzemsku pokračovali práce, hoci v redukovanom rozsahu, na rozostavaných stavbách pre Slovenské uhoľné bane, Železnorudné bane Spišská Nová Ves, Rudné bane Banská Bystrica a iné. Na druhej strane vzrástol podiel prác pre nebanské odvedtvia, akými boli napríklad stavby vodného privádzača Lopej-Dubová, sanančné práce na Oravskej priehrade, sanácia betónových síl pre Cementáreň Rohožník a ďalšie stavby. Na čelo podniku bol ministrom hospodárstva SR menovaný Ing. Gustáv Schnierer, ktorý vystriedal Ing. Milana Slafkovského.

Priemstav, štátny podnik Prievidza

Podnik zrealizoval stavby za 423 mil. Kčs a základnú stavebnú výrobu za 333 mil. Kčs. V komplexnej bytovej výstavbe boli zrealizované práce za 157 miliónov korún. Oproti predchádzajúcemu roku došlo k poklesu objemov o 32 percent, vzhľadom na nedostatok finančných prostriedkov zo strany investorov. Podnik dokončil všetkých 657 bytov plánovaných na dokončenie v roku 1991. V Priemstave pracovalo 1320 pracovníkov. Priemerný ročný zárobok bol 3795 Kčs. Podnik vykázal zisk vo výške 9,6 mil. Kčs. Priemstav ukončil v meste tieto stavby: tepelný napájač vetva B-C, výstavba závodu Carpathia, Staré Necpaly II, sociálno-prevádzková budova Drevárskeho výrobného družstva. Vzhľadom na nedostatok práce na stavebnom trhu doma sa podnik orientoval i na získavanie zákaziek v zahraničí. Jeho zamestnanci pracovali

aj na stavbách na území bývalého Sovietskeho zväzu a Spolkovej republike Nemecko.

Slovenské uhoľné bane, štátny podnik Prievidza

V náväznosti na celkove zložitú ekonomickú situáciu v republike bol rok 1991 i pre štátny podnik Slovenské uhoľné bane /SUB/ zložitý. Bol poznamenaný niekoľkými rozhodujúcimi vplyvmi. V prvom rade to bolo rozhodnutie vlády SR z marca 1991, ktorá prijala útlmový program štátneho podniku SUB. Ďalším výrazným zásahom do života podniku bolo uplatnenie nariadenia vlády ČSFR č. 557/90 o najvyššej prípustnej expozícii pre prácu v podzemí. V dôsledku toho bolo z podzemia vyradených 1902 pracovníkov s tým, že zo štátneho podniku odišlo na mimoriadny starobný dôchodok viac ako 1 500 ľudí. Veľmi výrazným zásahom, ktorý sa odrazil na ekonomike SUB bolo zvýšenie cien uhlia od 1. mája pre vnútorný trh i stanovenie tzv. vecne usmerňovaných cien, čo sa odrazilo v zníženom odbere uhlia zo SUB. Všetky uvedené faktory sa premietli do platobnej neschopnosti podniku a nedostatku finančných prostriedkov na zásoby a mzdy pre pracovníkov. Štátny podnik vyťažil dovedna 4,1 milióna ton uhlia, z toho triedených druhov bolo 1,1 mil. ton. Priemerny evidenčný počet pracovníkov bol 13 796. Výkony dosiahli výšku 2,8 mil Kčs a náklady 3 mil. Kčs. Dosiahnutý hospodársky výsledok predstavuje stratu 266 miliónov Kčs. V nádväznosti na už spomenuté problémy boli snahy vyviezť uhlie zo SUB i do zahraničia. V roku 1991 bolo celkom vyvezených 79 000 ton. V štátnom podniku sa intenzívne rozvíjali aj práce na náhradných výrobných programoch. Náklady na túto

činnosť predstavovali 20,3 mil. Kčs, výnosy 20,7 miliónov. Náhradné výroby boli zamerané najmä na využívanie strojov, zariadení, a voľných výrobných priestorov.

Prievidzská mliekáreň, štátny podnik Prievidza

Rok 1991 bol z hľadiska nakupovanej suroviny z poľnohospodárskych podnikov nepriaznivý. Ročný nákup mlieka do podniku predstavoval 23,3 mil. litrov, čo je oproti predchádzajúcemu roku pokles o 9,3 milióna litrov mlieka. Aj v kvalite nakupovaného mlieka kravského nastalo zhoršenie. Bolo spôsobené zatriedením mlieka od 1. júla 1991 podľa geometrického priemeru počtu somatických buniek, kam bolo zatriedených 403 tisíc litrov mlieka, pre nízku beztukovú sušinu bolo zatriedených 611 000 litrov mlieka a pre nízku kyslosť 113 000 litrov. Za celý rok bolo v zhoršenej kvalite nakúpených 1,1 mil. litrov mlieka. Priemerná cena za jeden liter bola po uplatnení príplatkov 4,50 Kčs. Podnik za hodnotené obdobie dosiahol zisk 3,8 mil. Kčs, čo je rast oproti minulého roku o 3,4 mil. Kčs. Priemerný zárobok na jedného pracovníka činil 3906 Kčs, čo je nárast v porovnaní s predchádzajúcim rokom o 685 Kčs. Výrobný program sa rozšíril o tieto výrobky: jogurtový nápoj Olymp, smotanový jogurt biely a ovocný, lahôdková smotana kyslá a kakaové mlieko. Takmer u všetkých druhov výrobkov nastal pokles na hladinu 50 až 70 percent oproti minulému roku. Nárast bol zaznamenaný u výroby jogurtov a u exportu sušeného odtučneného mlieka. Ministerstvo poľnohospodárstva a výživy SR zrušilo 30. júnsa 1991 štátny podnik Stredoslovenské mliekarne Zvolen a od 1. júla 1991 zriadilo Prievidzskú mliekareň,

štátny podnik v Prievidzi ako samostatný právny subjekt.

Strojárne Prievidza, štátny podnik

Prvého roku existencie štátneho podniku, ktorý vznikol odčlenením od Banských stavieb, š.p., Prievidza, nastali menšie zmeny v skladbe výrobného programu. Celkový pokles investičnej výroby v celoštátnom meradle ovplyvnil aj výrobný program Strojární. Podnik znížil výrobu banskych strojov, ich opráv, ale hlavne náhradných dielov a prvotného vybavenia k banským strojom. Značne poklesol aj počet ľahkých oceľových konštrukcií typu BAUMS. Tento výpadok výroby bol nahradený výrobou určenou na vývoz. Strojárne dosiahli tieto hlavné ukazovatele: výroba tovaru 90,5 mil. Kčs, výkony 92 mil. Kčs, náklady 87,4 mil. korún, zisk 4,7 mil. Kčs, počet pracovníkov 431 a priemerný mesačný zárobok 3 712 Kčs. Pokročenie výroby tovaru i výkonov približne o 5 miliónov korún bolo zapríčinené nedostatkom výrobnej kapacity. Podniku chýbalo šesť výrobných robotníkov, čo vo výrobe predstavuje stratu 1,5 mil. Kčs.

Prievidzské pekárne a cukrárne,š.p., závod Prievidza

Banskobystrické pekárne a cukrárne, š.p., závod Prievidza mal priemerný počet zamestnancov 177, z toho 160 bolo robotníkov. Od 1. septembra 1991 Banskobystrické pekárne a cukrárne skončili činnosť ako podnik a delimitáciou vznikol zo závodu Prievidza štátny podnik Prievidzské pekárne a cukrárne. Výrobný program bol zameraný na výrobu základných druhov chleba a pečiva. Celá výroba bola prispôsobená hlav-

ne požiadavkám spotrebiteľského trhu a tiež surovinovej základni. Pri odčlenení závodu a vzniku štátneho podniku do funkcie riaditeľa bol menovaný Ing. Ľubomír Kušnier. Podnik dosiahol výkony v celkovom objeme 78 miliónov Kčs, pri nákladovosti 94 Kčs na 100 korún a pri ziskovosti 4,7 mil.Kčs.

Tesla, štátny podnik Prievidza

Hlavné ukazovatele podniku boli splnené a majú masledovné hodnoty: výroba tovaru 367 mil Kčs, odbyt celkom 365 mil. Kčs, výkony 411 mil. Kčs, náklady 372 mil. Kčs a zisk 23 mil. korún. Sortiment výroby Tesly bol poznačený nepriaznivou situáciou v zásobovaní materiálom a oneskoreným nábehom nových výrobkov do sériovej výroby. Výroba farebných televíznych prijímačov presiahla plánované úlohy vo výrobe približne o 1239 Ks, avšak v priebehu roka sa začala prejavovať nasýtenosť slovenského trhu televíznymi prijímačmi. Plán odbytu bol splnený na 93 percent. Podnik realizoval vývoz svojich výrobkov v celkovej hodnote 12 miliónov Kčs, predovšetkým do Českej republiky, a krajín bývalého Sovietskeho zväzu. Niektoré výrobky regulačnej a meracej techniky expedovali aj do Poľska a Iránu. V roku 1991 v podniku pracovalo 587 zamestnancov.

Mäsový priemysel, š.p. Prievidza

Zámery podniku sa rozšírili o obchodnú činnosť, v ktorej podnik presadzuje finalizáciu výrobkov z mäsa prostredníctvom vlastných 9 predajní. Hospodárske výsledky boli ovplyvnené ekonomickými zmenami v spoločnosti. Pomerne nízky zisk 2,2

mil. Kčs bol ovplyvnený zložitou situáciou v prvovýrobe. Prebytky, hlavne hovädzieho mäsa sa podnik snažil realizovať na export, keďže má povolenie na vývoz do štátov Európskeho spoločenstva. Podnik venuje maximálnu pozornosť výchove nových kádrov v profesiách mäsiar-udenár. Dôkazom toho je vytvorenie novej triedy na Odbornom poľnohospodárskom učilišti v Prievidzi.

Severoslovenské lesy, š.p. Žilina, Lesný závod Prievidza

Odštepný závod v priebehu roka 1991 hospodáril na výmere 54 000 hektárov lesnej pôdy. Územie sa členilo na sedem lesných správ a dve správy s celozávodnou pôsobnosťou. Zásadne sa však znížil počet pracovníkov, a to v súvislosti s navracaním približne 42 percent výmery lesa pôvodným majiteľom. Tým aj ťažobná činnosť oproti predchádzajúcim rokom poklesla z 92 tisíc metrov kubických na 60 000 a následne i dodávky dreva. Pestovateľská činnosť predstavovala 16 mil. Kčs. Lesníci obnovili 380 hektárov lesa, urobili 1041 prerezávok a ochrana kultúr pred škodcami bola vykonaná na 3227 hektároch. V rámci inej lesnej činnosti pre vlastnú potrebu, ale i predaj lesným závodom vypestovali sadenice lesných drevín v hodnote 5,3 mil. korún. Počas roka začali s pridruženou drevárskou výrobou - porez a predaj dreva pre stavebníkov. Celkove predali rezivo za 6 miliónov korún. Pri nákladoch 82 mil. Kčs závod dosiahol 86 mil. Kčs výkonov, čím zaznamenal zisk vo výške 2,5 mil. Kčs. V lesnom závode pracovalo 677 zamestnancov. V rámci prinavracania lesov pôvodným vlastníkom lesný závod eviduje 434 žiadostí súkromných a 16 spoločností o navrátenie pôdy. Odovzdávanie

lesov sa začne v roku 1992.

Okresný stavebný podnik, štátny podnik Prievidza

Výsledky hospodárenia štátneho podniku ovplyvnili vonkajšie ekonomické podmienky. Rok 1991 bol prvým rokom zmenenej situácie na trhu stavebných prác a finančné schopnosti odberateľov sa znížili, zmenila sa situácia v oblasti materiálno-technického zásobovania a zaznamenaná bola väčšia fluktuácia pracovníkov. V podniku stav zamestnancov poklesol o 64 osôb na priemerný ročný stav 551. Okresný stavebný podnik vytvoril zisk 9,1 mil. Kčs, pričom vykonal práce v objeme základnej stavebnej výroby za 123 mil. Kčs. Ťažiskovými stavbami boli stavby rozostavané v rokoch 1988-90. Najväčší objem bol prestavaný na stavbách Tlačiarne Patria, a Obchodné stredisko Prievidza. Celkovo bolo dokončených sedem investičných akcií a začatých bolo 9 stavieb. Podnik sa vo svojej činnosti sústredil aj na opravy a údržbu bytového a domového fondu, pričom bol prestavaný objem prác za 71 miliónov Kčs.

Carpathia, štátny podnik Prievidza

Od 1. apríla 1991 bol Ministerstvom poľnohospodárstva a výživy SR založený štátny podnik Carpathia Prievidza ako samostatná hospodárska jednotka. Riaditeľkou nového štátneho podniku sa stala Ing. Darina Matyášová. Rozsah výrobnej činnosti nebol zmenený a tvorila ho výroba ovocných nátierok, kompótov, džúsov, sirupov, dehydrovaných polievok, bujónov, sterilizovaných polievok a ovocných destilátov. V ro-

ku 1991 bol vyrobený tovar v hodnote 189 miliónov korún, čo je rast oproti predchádzajúcemu roku o 9,3 mil.korún. Plánované úlohy boli prekročenéu výroby marmelád, ktoré v hodnotovom vyjadrení predstavujú čiastku 14,6 mil. korún. Nepriaznivá bola situácia u výroby džemov, kde výpadok predstavuje čiastku 2,7 milióna Kčs. Nižšia výroba džemov bola zapríčinená neodbytom hotových výrobkov, a to z dôvodu vyšších cien vstupných surovín. Carpathia vyrobila 1 276 ton dehydrovaných polievok, čo je oproti plánovanému množstvu o 264 ton viacej. Napriek splneným úlohám vo výrobe tovaru, bol plán výroby často menený, prispôsobovaný potrebám odbytu. Oproti predchádzajúcemu roku bol značne znížený odbyt džúsov, práškových nápojov, tortového želé a iných. Vzhľadom k tomu bol podnik nútený nahradiť tieto výpady vo výrobe a to zavedením čo obnovením výroby konzumných sirupov, uhoriek, sterilizovanej zeleniny a sojového polotovaru. Na vývoj vo výrobe a odbyte mala nepriaznivý vplyv liberalizácia cien, ktorá sa prejavila hlavne v prvom a druhom štvrťroku.

Pivovarne a sladovne, štátny podnik Martin, sódovkáreň Prievidza

---

Prievidzská sódovkáreň zásobuje nealkoholickými nápojmi obchodnú sieť okresu. Špičková kapacita strojného zariadenia je 8 000 fliaš za hodinu. 65 pracovníkov závodu vyrábalo 18 druhov limonád a dosiahlo výrobu tovaru za 18 mil. korún.

Tatra nábytok, štátny podnik Pravenec, závod Prievidza

Ekonomiku závodu veľmi ovplyvnilo rozpadávanie obchodnej siete štátneho sektoru. Predajnosť nábytku od druhého štvrťroka do konca roka bola minimálna. V dôsledku tejto skutočnosti musel podnik z organizačných zmien znížiť stav pracovnikov z pôvodných 243 na 218 osôb. Nedostatok práce a zlé výsledky v zisku sa prejavili i na zárobku, keď priemerná mzda činila 2 920 Kčs. Hodnotové ukazovatele vo výrobe tovaru sú s predchádzajúcim rokom neporovnateľné, pretože v dôsledku zvýšenia cien vstupných nákladov boli zvýšené i ceny nábytku. Napriek zvýšeniu cien závod bol stratový, vykázal stratu 3,8 miliónov korún. Pri väčšej ponuke sortimentu na domácom trhu musel závod rozšíriť výrobu o nový typ obývacej steny Solka, pričom zostal pôvodný sortiment obývacej steny Adrika, čalúnenej súpravy Rovná. V úsilí zabezpečiť výrobnú a odbytovú náplň závod robil niekoľko zákazok investičného charakteru a nadviazal spoluprácu s Nemeckom, kde začali vyvážať detskú izbu Tima.

Závody 29. augusta, š.p. Partizánske, závod Prievidza

Výrobný program závodu predstavovala výroba dámskej, pánskej a v značnej miere i chlapčenskej obuvi. Závod vyrobil 1,5 milióna párov obuvi, čo predstavuje objem výroby 247 mil. Kčs a hospodársky výsledok 42,8 mil. korún. Na úlohách závodu sa podieľalo 944 pracovníkov.

Agrostav Prievidza

Štruktúra výrobnej činnosti podniku bola zameraná na výstavbu objektov pre poľnohospodárske podniky. V tomto roku začali výstavbu v objekte ENO Zemianske Kostoľany- - blok 110 MWh. Počas roka pretrvával nedostatok niektorých druhov stavebných materiálov. Podnik splnil plán nasledovne: výkony na 112 percent, čistá produkcia 108 percent, podiel materiálových nákladov 54 percent, zisk 1,4 miliónov korún. V podniku pracovalo 372 zamestnancov.

Drevárske výrobné družstvo Prievidza

Družstvo zabezpečovalo svoju hospodársku činnosť v súlade so stanovami družstva apredmetom činnosti družstva. Realizovalo organizačné a štrukturálne zmeny v náväznosti na odbytové možnosti, finančnú situáciu a zmeny vlastníckych vzťahov - transformáciu. Cieľový zámer družstva nebol priebežne plnený. Výsledkom bol nepriaznivý vývoj v efektívnosti hospodárenia družstva a dosiahnutá strata vo výške 462 tisíc korún.Družstvo dosiahlo hospodársky výsledok: celkové výnosy 52,6 mil. Kčs, celkové náklady 53,1 mil. Kčs. V náväznosti na štrukturálne zmeny vo výrobe došlo k zníženiu pracovníkov o 23 osôb.

Výskumný ústav pre petrochémiu Prievidza

Výskumný ústav pre petrochémiu v rámci svojho zamerania zabezpečoval aplikovaný výskum, zákazky a služby pre

podniky chemického priemyslu a iných priemyselných odvetví. Výkony za výskumné úlohy technologického a ekologického charakteru činili 25,5 miliónov Kčs. V rámci zákaziek a služieb ústav zabezpečoval analytické práce, merania technicko-bezpečnostných parametrov, ekologické merania a rozbory, posudkovú činnosť v oblasti ekológie a pod. Tržby zákazkovej činnosti dosiahli 5,4 mil. Kčs. Pre zvýšenie výkonov začal ústav realizovať výrobu chemických špecialít, produktov malotonážnej chémie - lepidiel, mazadiel, zváracích prípravkov a pod. Tržby z výroby činili 3,6 mil. Kčs. Technicko-ekonomické podmienky ústavu sa nepriaznivo prejavili na počte pracovníkov - 286 osôb, čo je oproti predchádzajúcemu roku menej o 53 ľudí. Zníženie počtu pracovníkov súviselo s ekonomickou situáciou v ústave, ale aj ekonomickou situáciou odberateľov, ktorých záujem o vývoj a výskum sa značne znížil , čo sa prejavilo nielen na znížení výkonov a zisku, ale začalo sa prejavovať aj na morálnom a fyzickom zastaraní prístrojového vybavenia ústavu.

Výrobné družstvo Úsvit, prevádzka Prievidza

Výrobný program prevádzky bol zameraný na brúsenie olovnatého kryštálu. Prevádzka zamestnávala 43 pracovníkov, prevažne invalidných občanov. Úlohy v oblasti plánu, redukovaných výkonov a objemu výroby si prevádzka plnila rovnomerne. Výkony predstavujú objem 7,7 mil.Kčs, redukované

výkony 5,7 mil. Kčs, dodávky na trh 7,8 mil.Kčs a zisk 2,6 mil. Kčs.

DOPRAVA A SPOJE

Československé štátne dráhy, Železničná stanica Prievidza

Politické a spoločenské zmeny sa prejavili predovšetkým v oblasti ekonomickej. Naďalej značne klesali požiadavky na prepravu po železnici. Nákladka vozňov poklesla viac ako o 30 percent a vo výkladke vozňov bol zaznamenaný pokles až o 54 percent. Tieto prevádzkové výkony ovplyvnili tržby, aj celú hospodársku bilanciu železníc. ČSD odstavovala preto menej efektívne trate. Medzi navrhovanými traťami bola aj železničná trať Prievidza - Nitrianske Pravno. O jej ďalšej existencii sa rozhodlo na Okresnom úrade v Prievidzi. Na železničnej stanici sa znížil počet zamestnancov o 40 osôb. Zníženie počtu bolo riešené prevažne prirodzeným úbytkom, t.j. odchodom do dôchodku a odchodom pracovníkov so slabou pracovnou disciplínou. Vzhľadom na neriešenie problémov železníc bol Federálnou organizáciou strojvodcov vyhlásený štrajk, ktorý sa uskutočnil 1. októbra. Na jednu hodinu bola zastavená práca aj na prievidzskej železničnej stanici. Počas roka sa uskutočnila oprava staničnej budovy. V plnení hospodárskych úloh boli dosiahnuté priaznivé výsledky. Nákladka vozňov bola splnená na 106 percent, pričom sa naložilo 22 127 vozňov s hmotnosťou 520 000 ton. Vyložených bolo 12 658 vagónov. Priaznivé výsledky sa dosiahli v plnení grafikonu vlakovej dopravy,

hlavne u osobných vlakov. V osobnej doprave bolo predaných 949 000 cestovných lístkov v hodnote 4,7 miliónov korún.

Československá automobilová doprava, štátny podnik, odštepný závod Prievidza

Závod zabezpečil základné služby pre cestujúcu verejnosť. Pre zlepšenie týchto služieb bola v závode zriadená dopravná kancelária BANBY TOUR. V osobnej doprave závod prepravil 37,5 mil. osôb, pričom bolo ubehnutých 14 miliónov kilometrov. Vozový park pozostával z 552 vozových jednotiek, z toho bolo 202 autobusov, 203 nákladných vozidiel. V závode pracovalo 897 zamestnancov.

Okresná správa pôšt Prievidza

Na Okresnej správe spojov pracovalo 488 pracovníkov, ktorí zabezpečovali spojové služby na 36 poštách, jednom poštovomvom stredisku a v činnosti telekomunikáciách. Funkciu riaditeľa vykonával Ing. Ján Leporis. Pri plnení rozhodujúcich ukazovateľov dosiahli tieto výsledky: výnosy spolu 88 mil. Kčs, náklady na celkovú činnosť 52 mil. Kčs a dosiahnutý zisk 35 mil. Kčs. V roku 1991 bolo zavedených 1604 kusov telefónnych staníc, čím ich počet vzrástol na 25 345. Bytových telefónnych staníc bolo zriadených 1096 a konečný stav dosiahol 10 362 ks. Počet hovorov uskutočnených automaticky bol 48,595 980. V roku 1991 bola otvorená Pošta 5 a z poštového strediska bola zriadená Pošta Kanianka. V poštovej prevádzke spoje dosiahli nárast oproti predchádzajúcemu roku v počte podaných balíkov o 14 percent, keď bolo podaných 87 543 oby-

čajných balíkov, poštových poukážok o 9,4 percenta, čo predstavuje celkom podaných 964 650 ks. Počet prípadov sústredde-ného inkasa vzrástol o 0,9 percent a dosiahol 552 634 ks a vyinkasovaná čiastka vzrástla o 30,9 percenta ma 190,5 mil. Kčs. Na poštách bol zavedený predaj vkladových listov poštovej banky. Od 1. októbra na všetkých poštách boli v predaji kúponové knižky a kúponové známky. Od 1. júla od Okresnej správy spojov Prievidza bola odčlenená Poštová novinová služba a bolo zriadené samostatné Stredisko PNS č. 24, vedúcou bola menovaná Valéria Sovičová.

5. O B C H O D A S L U Ž B Y

Zdroj, š.p., Banská Bystrica, odštepný závod Prievidza

Plnenie úloh závodu a výsledky hospodárenia výrazne ovplyvnila malá privatizácia. Z celkového počtu 84 maloobchodných jednotiek bolo k 31. 12. 1991 vydražených 46 predajní, 7 predajní bolo vrátených pôvodným majiteľom a 4 predajne boli zrušené. Plánované zámery v realizácii maloobchodného obratu boli prekročené o 39,5 mil. Kčs, čo je však v porovnaní s minulým rokom o 140 mil. Kčs menej. Dosiahnutý maloobchodný obrat bol realizovaný vo výške 560 mil. Kčs. Pokles spôsobila prebiehajúca privatizácia prevádzkových jednotiek, rozširovanie konkurenčného predaja zo strany súkromných podnikateľov a následné zníženie predaja v jednotlivých skupinách tovarov. Veľkoobchodný obrat bol realizovaný vo výške 681 mil. Kčs. V dôsledku privatizácie dodávky do vlastnej siete boli nižšie, a to 297 mil. Kčs. Vlastná lahôdkarská výroba splnila úlohy plánu výkonov na 104 percent, objem vý-

roby predstavoval 14,4 mil. Kčs, voči porovnateľnému obdobiu minulého roka je to pokles o 2,8 mil. korún. Závod vyprodukoval zisk vo výške 27,3 mil. Kčs, čo je v porovnaní s predchádzajúcim rokom pokles o 12,2 mil. Kčs. V súvislosti s privatizáciou došlo v priebehu roka k zníženiu počtu pracovníkov na 710.

Obchodný dom Prior Prievidza

Obchodný dom Prior dosiahol maloobchodný obrat vo výške 197 mil. Kčs, čo je v porovnaní s predchádzajúcim rokom menej o 84 mil. korún. Výrazne klesajúcu tendenciu maj aj ročný zisk 5,7 miliónov Kčs, ktorý poklesol o 10 miliónov. V obchodnom dome pracovalo 226 osôb, čo je výrazné zníženie oproti predchádzajúcemu roku o 118 ľudí. Na počte pracovníkov tejto obchodnej organizácie sa prejavila zvýšená konkurencia na trhu a stagnujúci odbyt.

Jednota, spotrebné družstvo Prievidza

Jednota zabezpečovala obchodnú a výrobnú ťčinnosť. V podnikateľskej činnosti to bolo podľa stanovenej koncepcie. Družstvo v hlavnej maloobchodnej činnosti prevádzkovalo 120 predajní a 18 závodov verejného stravovania. V ťažiskovej obchodnej sieti dosiahli ročný maloobchodný obrat 567 mil. Kčs, potravinárska výroba predstavovala 8,3 mil. Kčs, investičná výstavba 12,6 mil. Kčs, výkony a výnosy spolu 106 mil. Kčs a zisk 17,3 mil. korún. V rámci privatizácie družstvo odovzdalo do ekonomického prenájmu 5 prevádzkových jednotiek.

Zelenina, štátny podnik Prievidza

Prievidzský závod realizoval veľkoobchodnú činnosť s ovocím a zeleninou, doplnkovým tovarom potravinárskeho charakteru a doplnkového tovaru záhradkárskeho charakteru. Pritom zásobuje 28 vlastných predajní, 98 veľkoodberateľov, 267 odberových miest Zdroja a Jednoty. Veľkoobchodný obrat bol zaznamenaný vo výške 74,5 miliónov Kčs, maloobchodný obrat 58 mil. Kčs. Úžitková skladová plocha predstavuje 5 122 metrov štvorcových. V zásobovaní ovocím a zeleninou z domácej produkcie nemá veľkoobchodný sklad monopolné postavenie. Vzhľadom k špecifickým podmienkam - ekologické podmienky - sa v okrese pestuje 3 988 ton zemiakov a 325 ton zeleniny, ostatný objem sa dováža z južných okresov. V zásobovaní ovocím z dovozu má veľkoobchodný sklad zatiaľ monopol, hoci sa na trhu stále častejšie objavujú dovezené produkty od súkromných podnikateľov. V závode pracovalo 137 zamestnancov.

Okresná správa ciest Prievidza

Okresná správa ciest v Prievidzi bola od 1. septembra delimitovaná pod priame riadenie ministerstva dopravy a spojov. Jej hlavnou činnosťou je údržba a opravy štátnych ciest. V priebehu roka nedošlo k zmene vo vedení organizácie. Výsledky hospodárenia sú priaznivé. Všetky záväzné výstupy štátneho rozpočtu boli dodržané pri naplnení jednotlivých ukazovateľov: príjmy 717 000 Kčs, investície 2,2 mil. Kčs, neinvestičné akcie 36,9 mil. korún. Počas roka bola zrealizovaná živičná úprava ciest: Kostolná Ves - Seč a Koš - Sebedražie. Zjazdnosť ciest bola zabezpečovaná počas celého roka.

Mestský bytový podnik, š.p. Prievidza

Mestský bytový podnik spravoval 242 domov so 7 149 nájomnými jednotkami, z toho bytových jednotiek bolo 6 923. Organizácia mala v správe veľké i blokové výmenníkové stanice, primárne a sekundárne rozvody tepla a plynové kotolne. Služby zabezpečovalo 207 pracovníkov, čo je v porovnaní s predchádzajúcim rokom pokles o 50 zamestnancov. Činnosť Mestského bytového podniku od základu ovplyvnila liberalizácia cien od 1. januára. Negatívne sa premietla do zvýšenia cien nakupovaných materiálov, a tým aj do objemu vykonávaných opráv. Týmto sa zvýšila zanedbanosť bytového fondu z objemu 300 mil. Kčs na približne 700 miliónov korún. Z finančných prostriedkov vo výške 17,5 miliónov korún určených na opravy v roku 1991 bolo pridelených 5 mil. Kčs na opravy vlastnými pracovníkmi a 12,5 mil. Kčs na dodávateľské opravy. Výška týchto finančných prostriedkov bola k výške zanedbanosti bytového fondu nedostatočná, čo bolo limitujúcim faktorom počas celého roka a prejavilo sa to obmedzenými opravami vo všetkých oblastiach. Vlastnou údržbou bolo oproti plánovaným opravám vo výške 5 miliónov Kčs zrealizovaných 7,5 mil. Kčs, čo predstavuje prekročenie o viac ako 50 percent a pritom výkony pre cudzích zákazníkov boli vo výške 2,9 mil Kčs. Tieto opatrenia zabránili tomu, aby sa vlastná údržba počas roka nerozpadla. Opravy boli zamerané hlavne na opravy mäkkých krytín, na zateplovanie bytových objektov, generálne opravy výmenníkových staníc, ukončenie rekonštrukcie sekundárnych rozvodov tepla na sídlisko Dlhá ulica, generálne opravy výťahov, rekonštrukcie malých plynových kotolní a pod.

Okresné stavebné bytové družstvo Prievidza

Okresné stavebné bytové družstvo /OSBD/ spravuje 9 125 bytov a eviduje 280 čakateľov na byt. V priebehu roka bolo odovzdaných 208 bytov, rozostavaných je 104 bytov v objekte Staré Necpaly s termínom odovzdania november 1992. Z titulu nezáujmu zo strany čakateľov pre vysoké členské podiely bola pozastavená výstavba 104 bytov v lokalite Staré Necpaly a Pravenec. Tržby z realizácie bytového hospodárstva predstavujú 32 miliónov Kčs, z toho tvorba Fondu bytového hospodárstva predstavuje 11,8 mil. korún. Výkony družstva na údržbe a oprava bytového fondu predstavujú 13,8 mil.Kčs, čo je približne o 4,5 mil. Kčs viacej ako v predchádzajúcom roku. Výkony zabezpečované dodávateľsky sú 12 mil. Kčs, teda o 7,5 mil. Kčs vyššie. Uvedené úlohy družstvo zabezpečovalo s priemerným stavom pracovníkov 114. Hospodársky výsledok je 5,6 mil. Kčs.

Technické a záhradnícke služby mesta Prievidza

Všetky základné služby súvisiace s obnovou a údržbou verejnej zelene, verejného osvetlenia, údržby miestnych komunikácií a čistenia mesta zabezpečovali Technické a záhradnícke služby mesta Prievidza /TEZAS/ so 234 pracovníkmi, z toho 16 osôb organizácia zamestnala na základe dohody o vytvorení verejno-prospešných pracovných miest. Výdavky na miestne komunikácie boli čerpané vo výške 1,7 mil. Kčs. Boli použité predovšetkým na opravy a údržbu chodníkov a miestnych komumikácií, okrem iného i na budovanie parkoviska na Mariánskej ulici, odbočky pri športovej hale, parkoviska na ul. J. Kollára.

Pracovníci TEZAS-u zabezpečovali čistenie mesta tromi cisternami a tromi zametacími vozidlami.

Organizácia zabezpečovala odvoz domového komunálneho odpadu z 1299 kusov 1100 litrových kontajnerov a z 5112 kusov kuka-nádob. Vymenili 54 kontajnerov a 144 kuka-nádob. Okrem toho zabezpečovali pravidelný odvoz 40 ks veľkoobjemových kontajnerov rozmiestnených na území mesta. Pracovníci TEZAS udržiavali verejnú zeleň s celkovou plochou 190 hektárov. Dovedna bolo pokosených 378 hektárov trávnikov. Škody na verejnej zeleni predstavovali čiastku 831 000 Kčs, z toho hodnota odcudzených ihličín pred Vianocami je 348 000 Kčs. V rámci tvorby zelene bolo počas roka vysadených 1435 ks listnatých stromov a 1232 ks ihličnatých stromov a 3162 kríkov. Prírastky nových plôch zelene predstavujú 42 432 metrov štvorcových. TEZAS spravuje spolu 3525 svietidiel, pričom dĺžka siete verejného osvetlenia predstavuje 183 kilometrov. Práce na verejnom osvetlení boli zamerané na údržbu a odstraňovanie porúch a reguláciu osvetlenia v meste. Škody na verejnom osvetlení sa stále zvyšujú. V roku 1991 dosiahli 75 000 Kčs. Spotreba elektrickej energie verejného osvetlenia bola 1,6 milióna kWh, čo predstavuje prevádzkovanie iba 60 percent inštalovaného príkonu. Na území mesta boli prevádzkované dve tržnice a dve trhoviská. Organizácia sa zameriavala aj na vlastnú výrobnú činnosť, a to v dvoch prevádzkach. Účelová záhrada zabezpečovala výrobu kvetov pre výsadbu reprezentačnej zelene v meste, výrobu rastlín do interiérov a čiastočne výrobu rezaných kvetov. Realizovaná produkcia vzrástla oproti predchádzajúcemu roku o 5 percent, čo predstavuje čiastku 25 000 Kčs. Výrobný program okrasnej škôlky je zameraný na

dopestovanie sadbového materiálu pre potreby realizácie tvorby a údržby verejnej zelene v meste. Hodnota realizovanej produkcie predstavuje čiastku 430 000 Kčs.

6. ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNE POMERY

Komplexnú zdravotnícku starostlivosť o občanov mesta poskytovali tieto zdravotnícke zariadenia: Nemocnica s poliklinikou v Bojniciach, Poliklinika na sídlisku Píly, Územné obvodné zdravotné stredisko na sídlisku Kopanice, Detské oddelenie polikliniky, tuberkulózne oddelenie, zubné oddelenie, závodné zdravotné strediská a dorastoví lekári. Všetky zdravotnícke zariadenia boli pod správou Okresného ústavu národného zdravia v Prievidzi, ktorý evidoval dovedna 356 lekárskych miest, z toho v nemocnici bolo 87 lekárskych miest, v ambulanciach na území mesta 234 miest a v Okresnej hygienickej stanici pracovalo 12 lekárov. Počet lekárskych miest prepočítaný na tisíc obyvateľov bol 17 a počet obyvateľov pripadajúci na jedno lekárske miesto 385. Okresný ústav národného zdravia evidoval spolu 853 postelí, z toho v nemocnici bolo 700. Nemocnica prijala dovedna 16 898 pacientov. V ambulanciach na území mesta bolo vyšetrených 17 276 pacientov. Preventívnych vyšetrení sa urobilo 5 876. V Okresnej hygienickej stanici pracovalo 12 lekárov. Snahou lekárenskej služby bolo zabezpečiť lekárensku starostlivosť v štyroch lekárňych. O osvetu sa staralo oddelenie zdravotnej výchovy. Sociálnu starostlivosť pre telesne a mentálne postihnuté deti, pre deti vyžadujúce zvýšenú starostlivosť, pre prestárlých občanov a dôchodcov poskytovali tieto zariadenia: Dom-

penzión dôchodcov na ul. Ľ. Ondrejova, Stanica opatrovateľskej služby pre deti, osobitná materská škola a osobitná škola internátna.

1. januára bol v našom meste otvorený Ústav pre mentálne a telesne postihnuté deti. Priestory poskytli Novácke chemické závody Nováky za symbolické korunové nájomné. V bývalej materskej škole na Veternej ulici, po rekonštrukcii a adaptácii, je umiestnených 28 detí, tvoriacich tri oddelenia. V dvoch oddeleniach sú deti na týždenný pobyt, jedno oddelenie tvoria deti s dennou dochádzkou. Celková kapacita je pre 40 detí. Riaditeľkou ústavu je Gabriela Mináriková.

7. Š K O L S T V O

Starostlivosť o výchovu detí predškolského veku na území mesta sa realizuje prostredníctvom 26 zariadení. Ich sieť tvorí 21 detských jaslí a 24 materských škôl, z toho sú z tri samostatné detské jasle, 16 spoločných jaslí s materskou školou a štyri samostatné materské školy. Na sídlisku Zapotôčky je 5 predškolských zariadení, ktorých kapacita je naplnená a počty detí majú klesajúcu tendenciu. Sídlisko Píly má šesť predškolských zariadení, ktorých kapacizu využívajú aj deti zo sídliska Zapotôčky a Nové mesto. Aj v týchto častiach, pre ktoré bol dosiaľ charakteristický nedostatok miest, majú počty detí klesajúci trend. Podiel detí zaradených do materských škôl na území mesta predstavuje z celkovej 3 až 6-ročnej populácie 83 percent, čo je oproti predchádzajúcemu roku zníženie o 16,3 percent.

1. septembra nastúpilo do 9 základných škôl v meste 8916 žiakov a do Ľudovej školy umenia 843. V školskom roku 1991/92 bola v meste plánovaná smennosť v 65-tich triedach. Školskej správe sa však podarilo znížiť smennosť na 32 tried. Odstránenie smennosti na základných školách zvýšením počtu žiakov v triedach, zrušením niektorých špeciáclnych učební, využitím malých priestorov na triedy, využitím bytových priestorov na triedy, prevozom žiakov zo školy na inú školu. Uvedené formy nie sú síce vyhovujúce, ale momentálne pri nedostatku asi 60 účební Základnej školy na sídlisku Zapotôčky, Nové mesto a Necpaly inak neriešiteľné.

Stredné odborné vzdelanie poskytovalo na území mesta 7 stredných škôl, stredných odborných učilíšť a jedno gymnázium s celkovým počtom 3 874 študentov. Boli to: Gymnázium Vavrinca Benedikta Nedožerského na ul. Matice slovenskej, ktoré malo 879 žiakov, Obchodná akadémia na ul. F. Madvu - 730 žiakov, Stredné odborné učilište poľnohospodárske - 324 žiakov, Stredné odborné učilište banícke na Bojnickej ceste - 430 žiakov, Stredné odborné učilište služieb ul. Kalinčiaka - 892 žiakov, Stredné odborné učilište stavebné na ul.T. Vansovej - 433 žiakov a Stredné odborné učilište strojárske ul. Vinohradnícka - 658 žiakov.

Po niekoľkých desaťročiach márneho úsilia o zriadenie vysokého školstva v našom meste, sa táto myšlienka realizovala 8. októbra, keď bolo slávnostne otvorenie školského roka Bakalárskeho štúdia ekonomiky Vysokej školy ekonomickej Bratislava. Vďaka neúnavnej snahe mnohých nadšencov, podpore sponzorov, súkromných podnikateľov, školskej správy, vedenia Obchodnej akadémie a mesta, stáva sa Prievidza akademickým

Vedúcou trojročného Bakalárskeho štúdia sa stala prof. Ing. Helena Strážovská, CSc. Štúdium je zamerané na ekonomiku, tuzemský a zahraničný obchod, služby a pod. Jeho obsah tvoria predmety spoločného základu - 13 celoškolských predmetov a štyri fakultné. Profil dotvára osem voliteľných predmetov pragmatického charakteru prevažne obchodnej fakulty, resp. predmety, ktoré vzniknú na základe požiadaviek regiónu. Štúdium na tomto type vysokej školy financuje Nadácia Vavrinca Benedikta Nedožerského a do prvého ročníka nastúpilo 32 absolventov stredných škôl z nášho regiónu.

8. K U L T Ú R A

Kultúrne a spoločenské stredisko v Prievidzi

Činnosť strediska vzhľadom na nevyjasnenosť možností poskytnutia finančného príspevku od zakladateľa, vychádzala z hlavných úloh zamerania činnosti a predbežného rozpočtu Kultúrneho a spoločenského strediska /KaSS/ a kritériami určujúcimi rozsah činnosti bolo zabezpečenie všetkých oblastí vymedzených štatútom strediska pri minimalizácii nákladov. Od tejto situácie sa odvíjali aj organizačné zmeny smerujúce k znižovaniu stavu pracovníkov, resp. ich preraďovanie na pracoviská s hospodárskou činnosťou. Napriek hľadaniu možností pre činnosť rozhlasového štúdia a videoštúdia bolo toto pracovisko v januári definitívne zrušené. Po prerokovaní v mestskom zastupiteľstve bola 1. marca zo štruktúry strediska odčlenená aj redakcia dvojtýždenníka Prievidza, keď bola začlenená do štruktúry mestského úradu. Naproti tomu boli otvorené nové prevádzky s cieľom rozšírenia služieb a zvyšo-

vania vlastných príjmov - v januári prevádzka výherných hracích automatov, koncom apríla obchodná prevádzka v Dome kultúry v Necpaloch a od 1. mája strihová služba pre občanov. Činnosť strediska zabezpečovalo 52 pracovníkov.

Na úseku výchovy a vzdelávania organizovali pre široký okruh záujemcov jazykové a praktické kurzy, ako i podnikovú výchovu formou kurzov, školení a seminárov na aktuálne ekonomické a spoločenské problémy. V novom školskom roku otvorili 20 tried jazykových, praktických a odborných kurzov, ktoré navštevovalo 458 účastníkov. V podnikovej výchove a vzdelávaní nastal mierny pokles záujmu oproti predchádzajúcemu roku hlavne zhoršenou finančnou situáciou podnikov regiónu. V prvom polroku zorganizovalo stredisko 9 seminárov pre 456 pracovníkov podnikov na aktuálne ekonomické a právne otázky. Počas letných prázdnin pripravili pre deti základných škôl dva turnusy letnej detskej rekreácie s výukou nemčiny a angličtiny v Škole prírode v Kľačne. Oboch turnusov sa zúčastnilo 151 detí.

Stredisko zabezpečovalo programovú skladbu kultúrnych podujatí v oblasti dovážanej kultúry, najmä profesionálnych súborov, ako i organizovanie vlastných programov pre deti, mládež i dospelých. V prvom polroku zorganizovalo 51 profesionálnych vystúpení, ktoré navštívilo 18 493 divákov. V druhom polroku sa v oblasti dovážanej kultúry uskutočnilo 7 vystúpení profesionálnych umelcov s účasťou 3000 divákov. V oblasti tvorby programov úspech zaznamenali programy Fašiangový sprievod mestom a Vynášanie Moreny, ktoré vzhliadlo asi 5000 občanov mesta. V roku 1991 sa v oblasti tvorby programov a dovážanej kultúry uskutočnilo 156 podujatí.

Okresná knižnica v Prievidzi

Činnosť Okresnej knižnice v Prievidzi a výsledky jej práce ovplyvňovala spoločenská klíma a viaceré limitujúce faktory. Výrazne vzrástol počet požiadaviek na faktografické informácie a operatívnosť ich poskytovania, ako aj na kvalitu poskytovaných služieb. To všetko je v nemalej miere závislé od podmienok, v ktorých knižnica pracuje. Okresná knižnica poskytovala svoje služby v ôsmich pobočkách. Knižnica mala stanovený plán nákupu literatúry 5000 knižničných jednotiek, avšak nakúpila 8059 v celkovej hodnote 330 000 Kčs. Plnenie plánu výpožičiek bolo nasledovné:čitatelia si dovedna vypožičali 334 476 kníh, čo je 98 percent z plánovaného počtu. Z uvedeného počtu bolo 136 958 výpožičiek náučnej literatúry, prezenčné výpožičky tvorili 41 027, čo predstavuje 12 percent z celkového počtu. Z plánovaného počtu 182 500 výpožičiek pre dospelých knižnica dosiahla 177 746. Z plánovaných 157 500 výpožičiek pre deti a mládež do 14 rokov dosiahli 156 726, z toho je 38 tisíc výpožičiek náučnej literatúry. Okresná knižnica dosiahla 27,8 výpožičiek na jedného čitateľa a 6,3 výpožičiek na obyvateľa.

Knižnica zaznamenala 12 008 čitateľov, čo predstavuje 22,6 percent z počtu obyvateľov. Z celkového počtu je to 6180 dospelých čitateľov a 5823 detí a mládeže do 14 rokov. Oproti predchádzajúcemu roku knižnica zaznamenala pokles vo výpožičkách v reálnych číslach o 51 000 a v čitateľoch o dve tisíc. Počas roka knižnica pripravila dovedna 437 kolektívnych podujatí, ktorých sa zúčastnilo 9600 účastníkov. Okrem toho poskytla 8355 bibliografických informácií pre používa-

teľov knižnice.

Hornonitrianske múzeum Prievidza

Počiatočná nepriaznivá situácia sa odrazila aj na muzeálnom pracovisku. Z organizácie bolo k 28.2.1991 uvoľnených 8 pracovníkov, ktorí mali pracovný pomer uzavretý na dobu určitú. Hlavná pozornosť bola sústredená na rozširovanie kultúrno-výchovnej činnosti, najmä realizovaním príťažlivých výstav, ako napríklad Šperk zo zbierok múzea, Príroda horného Ponotria, Lužická kultúra, Z ďalekých svetov, Z dedín hornej Nitry a iné. Výstavy, ktoré boli inštalované v priestoroch múzea videlo viac ako 10 tisíc návštevníkov. Na úseku správy a evidencie zbierok začali pracovníci generálnu inventarizáciu celého zbierkového fondu, ktorý zahŕňa viac ako 220 000 zbierkových predmetov. V sledovanom roku sa výraznejšie skomplikovali majetkovoprávne vzťahy tak na pracovisku v Prievidzi, ako aj na detašovanom pracovisku v Diviackej Novej Vsi. Oba prípady sú v jednaní. Múzeum nemá stále expozície, preto návštevnosť bola sledovaná len na výstavách. Okrem nich múzeum pripravilo ďalších 57 podujatí pre verejnosť, na ktorých sa zúčastnilo 2 860 návštevníkov. Okrem akvizičnej, kultúrna - výchovnej a publikačnej činnosti sa pracovníci múzea venovali aj vedeckovýskumnej práci. V roku 1991 začali riešiť šesť vedeckovýskumných úloh.

OBYVATEĽSTVO

V roku 1991 žilo v našom meste 54 364 trvale prihlásených občanov. Prechodné bydlisko tu malo 1879 osôb. Počas

roka sa do mesta prisťahovalo 989 osôb a vysťahovalo sa 1034 ľudí. Z celkového počtu obyvateľov bolo 26 685 mužov a 27 699 žien. Počas roka sa narodilo 896 detí a zomrelo 321 občanov. Uskutočnilo sa 269 sobášov a rozviedli 133 manželstiev.

OSOBNOSTI

Stanislav Mečiar

Prievidzský rodák, Dr. Stanislav Mečiar má významné miesto medzi slovenskými národnými buditeľmi. Bol popredným analytikom slovenského národného života a slovenskej tvorby. Svojím dielom sa zaradil do skupiny osobností, akými boli J.M. Hurban, J. Vlček, Svetozár H. Vajanský, Jozef Škultéty a ďalší. Stanislav Mečiar sa narodil 21. marca 1910 v Prievidzi. Tu skončil ľudovú a strednú školu. V štúdiu pokračoval na Filozofickej fakulte v Bratislave, Prahe, neskôr v Lipsku, Poznani, Krakove a vo Varšave. Stal sa uznávaným znalcom literatúry slovenskej, nemeckej a poľskej. Od roku 1934 pracoval ako referent literárneho odboru Matice slovenskej a od roku 1940 ako tajomník vedeckých odborov tejto inštitúcie. V rokoch 1934 až 1939 redigoval matičný časopis Slovensko, v rokoch 1939 až 1945 Slovenské pohľady. Ako redaktor knižnice Slovenských pohľadov vydal viac ako 50 diel slovenských autorov, ako M. Rázusa, J.C. Hronského, J.M. Hurbana a ďalších. Keď sa front druhej svetovej vojny blížil ku hraniciam

Slovenska, Stanislav Mečiar v skupine matičných pracovníkov opustil Slovensko tesne predtým, ako mal byť zatknutý. V marci 1945 prichádza do Rakúska, začiatkom mája toho roku do Bavorska, kde začas býva s J.C.Hronským a Fr. Hrušovským. Na jeseň 1945 odchádza do Talianska, kde žije v Ríme. O dva roky neskôr opúšťa Taliansko, aby sa natrvalo usadil v Buenos Aires v Argentíne. Tu pracuje ako vynikajúci slovenský intelektuál, publicista a organizátor. V rokoch 1947 až 1952 rediguje politicko-kultúrny mesačník Slovenská republika. V meste Luisane spolu s J.C. Hronským zakladá 30.augusta 1959 Zahraničnú Maticu slovenskú, ktorej sa stáva tajomníkom. V Buenos Aires redigoval prvú slovenskú Edíciu slovenskej slobodnej kultúry, v ktorej vydal šesť zväzkov, okrem iných aj štyri zbierky básní R. Dilonga. Jeho vrcholným dielom v zahraničí je cyklus kníh o Martinovi Kukučínovi.

Dr. Stanislav Mečiar zomrel v emigrácii dňa 23.novembra 1971. Svojim celoživotným dielom sa výraznou mierou podielal na rozvoji politického, národného a spoločenského života Slovákov žijúcich v zahraničí a svojimi literárnymi prácami kliesnil cestu moderným literárnym prúdom.

Viera Nedeljaková

---

17. júna 1991 vo veku 53 rokov náhle skonala významná kultúrna pracovníčka a poslankyňa mestského zastupiteľstva Viera Nedeljaková. Pochádza z Moravy, zo Vsetína, a jej príchod do Prievidze ovplyvnilo manželstvo s MUDr. Ivanom Nedeljakom. Tridsaťročné žitie v Prievidzi sformo-

valo jej lásku k nášmu mestu. Počas dlhoročnej práce v Dome kultúry rozdávala radosť z krásy pohybu a pod jej vedením vyrástli stovky tanečníkov. Bola uznávanou odborníčkou a choreografkou nielen na Slovensku. Pečať svojho hlbokého umeleckého cítenia vtlačila do desiatok programov, ktorými obohatila kultúrny život občanov nášho mesta. V poslednom období svojho života pracovala ako poslankyňa mestského zastupiteľstva.

JUBILEÁ

95 rokov od príchodu prvého vlaku

V roku 1991 si občania nášho mesta pripomenulu príchod prvého vlaku do Prievidze z Veľkých Bielic. Stalo sa tak 18.apríla 1896. Ešte v roku 1884 bola dokončená železničná trať do Veľkých Bielic. Tu predbežne končila. Odtiaľto sa tovar na hornú Nitru prepravoval len pomocou konských povozov, čo bolo značne nákladné. Preto sa pristúpilo k predĺženiu trate až do Prievidze. Vybudovala sa za dva roky. Železničná stanica je konečnou stanicou na trati Nové Zámky - Prievidza. Až do roku 1913, keď bola zoštátnená, bola iba miestnou lokálkou. Po výstavbe tratí do Nemeckého Pravna v roku 1909 a do Handlovej v roku 1913 sa stala dôležitým uzlom, čo si vyžadovalo aj rozšírenie výhrevne a výstavbu bytov pre zamestnancov. Pôvodný názov stanice bol Privigye - Bajmóczfurdo. Vzhľadom na to, že gróf Pálffy nechcel prispieť na výstavbu trate ani finančne, ani

materiálne, zmenil sa názov stanice na kratší - Privigye. Až od roku 1913 až 1918 sa opäť vrátil názov Privigye - - Bajmóczfurdo. Po prevrate sa stanica nazývala Prievidza- - Bojnické kúpele. Jej prvým prednostom sa stal Eugen Kiss, pochádzajúci zo starej prievidzskej rodiny. Po jeho odchode stal sa riaditeľom miestnej banky - nastúpil na miesto prednostu Pavel Holub. Po jeho náhlej smrti, funkciu prevzal Maďar Elemér Tapácsy, ktorého pre neznalosť slovenčiny 20.12.1918 vymenil pri prevzatí železničnej stanice československými úradmi Ján Škrdlant. Zamestnanci zložili sľub vernosti republike po ukončení železničného štrajku /ktorý začal 4.2.1919/, pri nastúpení do služby 30.4.1919. Miesto prednostu však bolo definitívne obsadené až 1.mája 1922. Do tejto funkcie bol vymenovaný vrchný revident Jozef Mrázek. V tomto období sa začalo vážne uvažovať aj o predĺžení železničnej trate z Handlovej do Hornej Štubne.

220 rokov od smrti Hyacintha Hanghe

V roku 1771 umrel Hyacinthus Hanghe, príslušník rehole Piaristov, ktorého celoživotným dielom je barokový piaristický kostol v Prievidzi. Hyacinthus Hahghe sa narodil na Morave v roku 1700. Po skončení štúdií vstúpil v roku 1722 do rehole Piaristov. Do Prievidze prišiel v roku 1732 a v kláštore sa stal hospodárskym správcom kolégia. V uvedenej funkcii pôsobil tento vysokovzdelaný muž 39 rokov až do svojej smrti. Bol výborným kazateľom, čím si udržiaval značný vplyv na široké vrstvy farníkov,

čo sa neskôr ukázalo ako veľká prednosť pri stavbe kostola Hyacintus Hanghe s ťažkým srdcom niesol, že kláštor piaristov nemá primeraný kostol. Túto skutočnosť si dobre uvedomovali aj piaristi a mali úmysel rozšíriť starý málovyhovujúci kostol. Myšlienka postaviť primeraný kostol úplne zachvátila Hangheho, ktorý vyhotovil jeho plány už v roku 1742. Osobne riadil celú stavbu nielen technicky, ale aj ekonomicky. Hanghe síce viedol denník prác, ale zdá sa, že všetky náklady na stavbu nie sú v ňom zahrnuté, takže nevieme presne určiť, koľko celá stavba stála.

Mnoho prác urobili občania zdrama. S búraním starého kostola sa začalo v roku 1740. Práce trvali tri roky. Robili ich dobrovoľníci, zvyčajne iba za občerstvenie. Odborníci pripravovali a spracovávali vyhovujúci materiál z búraniska, ktorý plánovali použiť pri novej stavbe. Práce na novostavbe sa naplno rozbehli už v roku 1744. Kamenárske práce vykonával kamenár Václav. Pracovalo tu aj dosť kováčov a zámočníkov. Nad všetkým dianím bdelo pozorné oko Hangheho. V roku 1748 začala stavba veže a o rok neskôr sa začali maliarske práce v už dohotovených častiach hlavnej lode kostola, ktoré trvali takmer tri roky. Hrubú stavbu ukončili v roku 1750. Žiaľ, následné práce sa opäť oddialili pre katastrofálny požiar, ktorý zúril v Prievidzi. Súčasne s dostavbou kostola v rokoch 1740 až 1760 pokračovali aj sochárske práce. Ich autorom je kremnický sochár Dionýz Stanetti. Ostrihomský svätiaci biskup Pavol Révay 19. augusta 1753 posvätil nový kostol, ktorý bol daný pod ochranu Nanebovzatej Panny Márie.

Zakrátko sa však zistilo, že stropné maľby vyhotovené maliarom Schmidtom z Banskej Štiavnice boli nielen primitívne,

ale aj nekvalitné. V roku 1754 ich odstránili a nahradili freskami, ktoré sú dielom viedenského maliara Jána Štefana Bopovského. Aj hlavný oltár mal krátke trvanie. Terajší oltár Najsvätejšej Trojice a Nanebevzatia darovala kostolu až roku 1792 grófka Colorado Pálffyová v cene 1700 rýnskych zlatých. Žiaľ, tejto významnej zmeny sa už Hanghe nedožil. Zomrel v roku 1771 ako 71-ročný.

10. M I M O R I A D N E U D A L O S T I

6. mája približne o 15.00 hodine v oblasti nového závodu ČSAD a cesty do Sebedražia došlo k havárii lietadla nazývaného Čmeliak s označením Z-37. Z lietadla, patriaceho Slovairu Nitra, vykonával pilot postrek pšenice a jeho sedemnásty let bol nešťastný. Po náraze do stožiaru elektrického vedenia a nádzovom pristíti vznikol požiar, ktorý asi za tridsať minút prievidzskí požiarní zlikvidovali. Pilót haváriu prežil a vyviazol len s ľahkými zraneniami. Na miesto nehody sa dostavila vyšetrovacia komisia z leteckej inšpekcie, ktorá konštatovala zlyhanie ľudského faktora.

27. júna po letnom sparnom dni sa vo večerných hodinách prehnala nad Prievidzou ničivá smršť. Obyvatelia žijúci na Jilemníckeho nábreží a v jeho okolí nechceli veriť vlastným očiam, čo sa deje za oknami ich bytov. Silný vietor a prudký dážď vytvorili ničivé dielo. Prudký dážď predstavoval vodnú smršť 200 litrov za sekundu na jeden hektár. Zrážky v meste dosiahli celkovú hodnotu 24 milimetrov na deň. Za obeť padli vysoké stromy aj s koreňmi, ktoré skrášľovali toto sí-

dlisko. Padajúce stromy zničili i obďaleč zaparkované autá. Prudký vietor rozbíjal sklenené tabule okien a bral z činžových domov strešnú plechovú krytinu. Našťastie, nikto z občanov nebol zranený, vznikli len značné materiálne škody, ktoré vo veľkom rozsahu postihli aj poľnohospodárov. Obilie na mnohých poliach bolo ubité k zemi. Starí Prievidžania tvrdia, že počas svojho života ešte nazažili takú ničivú skazu, akou bola tá z 27. júna.

ZMENY NÁZVOV ULÍC

Mestská rada na svojom zasadnutí 4. apríla a mestské zastupiteľstvo na zasadnutí 25. apríla schválili premenovanie ulíc a námestí v našom meste tak, ako to navrhli politické strany, hnutia, Matica slovenská a ďalšie inštitúcie. Premenované boli tieto ulice a námestia:

Prievidza I - Staré mesto

1.námestie 4. apríla na námestie Slobody, 2. ul. K.I. Savina - ul. Matice slovenskej, 3.ul. Fučíkova - Ul. Mariánska, 4. ul. K.K. Sizikova - ul. Št. Moyzesa, 5.ul. SNP - ul. Košovská, 6. ul. 29. augusta - ul. Mikuláša Mišíka, 7. ul. Pionierov - ul. Rastislavova, 8. nábrežie Sov. armády - nábrežie sv. Metoda, 9. nábrežie P. Jilemnického - nábrežie sv. Cyrila. 10. ul. Albína Grznára - Kláštorná ul., 11. ul. Čsl. partozánov - ul. Andreja Hlinku, 12. ul. Májového povstania českého ľudu - ul. Hviezdoslavova.

Prievidza II - Píly

13. ul. Duklianska - ul. J.C. Hronského, 14. ul. Dimitrovova - ul. Svätoplukova, 15. ul. V.I.Lenina - ul. M. R. Štefánika, 16. námestie Kl. Gottwalda - námestie Memoranda slovenského

národa, 17. ul. Februárového víťazstva - ul. B. Bjornsona, 18. nábrežie Čsl. armády - Gorazdovo nábrežie, 19. ul. J. Švermu - ul. Jozefa Murgaša, 20. ul. Mladých budovateľov - ul. Alexandra Rudnaya, 21. ul. J. Hagaru - Súkennícka ul, 22. ul. Obrancov mieru - Mojmírova ul., 1 23. ul. kpt. Nálepku - Bojnická cesta, 24. ul. V.Majakovského - ul. Dominika Tatarku.

Prievidza IV - Kopanice

25.ul. A. Zápotockého - ul. Jonáša Záborského, 26. ul. A.V. Kozljakovského - ul. Karola Kuzmányho, 27. ul. J. Svitku - ul. Juraja Gramantíka, 28. ul. 9. mája - ul. Mateja Bela,29. ul. Fr. Zupku - ul. Fraňa Madvu, 30. ul. M. Gorkého - ul. Martina Benku, 31. ul. K. Šmidkeho - ul. Stanislava Mečiara, 32. ul. L. Novomeského - ul. Kolomana Novackého.

Prievidza V - štvrte

33.ul. Fr. Hečku - ul. Rudolfa Dilonga, 34. sídlisko Stred - sídlisko Sihoť.

11. Š P O R T

30.januára sa v športovej hale konali Majstrovstvá Slovenska v zápasení seniorov. Nad podujatím prevzal patronát primátor mesta Ing. Miloš Souček, ktorý odovzdal aj cenu najtechnickejšiemu zápasníkovi. Stal sa ním Švajlenka z Baníka Prievidza. V súťaži družstiev víťazstvo patrilo Baníku Prievidza pred Lokomotívou Košice a Duklou Trenčín. Majstrami Slovenska sa z nášho družstva stali: Devademberel, Švajlenka, Holoubek a Pálinkáš.

Šachový oddiel TJ Baník Cigeľ Prievidza v spolupráci so Stredným odborným učilištím baníckym a Okresným domom detí a mládeže pripravili 8. februára Majstrovstvá Slovenska v šachu detí do 8 a do 10 rokov. Spomedzi 40 súťažiacich si postup na Majstrovstvá ČSFR vybojovali v kategórii dievčat do 8 rokov Szalayová, Pitnerová a Lacková /všetky z BC Prievidza/ a v kategórii chlapcov do 8 rokov Országh /BC Prievidza/.

Ekonomická situácia mnohých telovýchovných jednôt nie je dobrá, a tak iste mnohým prišla vhod ponuka súkromnej firmy F.A. v Prievidzi, ktorá sa rozhodla vydávať na športové podujatia bulletíny. Oddiely to nestojí ani korunu a všetky náklady hradí firma. Prvý z bulletínov vyšiel na derby stretnutie BC Prievidza - Baník Handlová v I. basketbalovej lige mužov.

V dňoch 27.3. až 2.4. absolvovalo basketbalové družstvo starších dorastencov BC Prievidza zájazd do francúzskeho Bellegardu. Tam boli účastníkmi 5. medzinárodného turnaja spolu s družstvami Svitu, ďalej zo Šoanielska, Belgicka, Holandska a Francúzska. Naším chlapcom sa darilo a prehrali len vo finále turnaja so Svitom 62:72 a obsadili druhé miesto.

Činnosť Slovenského klubu netradičných športov v našom meste začala v decembri minulého roka. Pri jeho zrode stálo niekoľko nadšencov, ktorí chcú pre nenáročné športy získať čo najširší okruh ľudí, hlavne mládeže. Preto úzko spolupracujú so Školskou správou, ktorá im vychádza v ústrety a na prácu

jednotlivých sekcií využívajú telocvične základných škôl.

12. mája sa v areáli Zboru požiarnej ochrany konali okresné majstrovstvá v požiarníckom športe. Pod dohľadom skúsených požiarníkov, bývalých športovcov sa rozbehli jednotlivé disciplíny - 100 m cez prekážky a výstup hákovým rebríkom do štvrtého podlažia, ktoré sa stali koristou Petra Karvaša, reprezentanta v požiarníckom športe. Na ďalších miestach sa umiestnili: Št. Gulík, M. Dufek a J. Homola.

25. mája sa uskutočnila slávnosť za účasti turistov z hornej Nitry, na ktorej pomenovali turistickým chodník vedúci na Kľak na "Chodník Zoltána Kissa". Týmto aktom si turisti z Klubu slovenských turistov v Prievidzi uctili nestora prievidzskej turistiky Ing. Zoltána Kissa, ktorý v roku 1923 založil Odbor Klubu československých turistov, v ktorom zastával rôzne funkcie a výraznou mierou sa zaslúžil o rozvoj turistiky na hornej Nitre.

Naše mesto sa po prvýkrát vo svojej histórii stalo dejiskom Majstrovstiev sveta juniorov v oboch štýloch zápasenia. Od 12. do 19. júla si v športovej hale zmerali sily borci v klasickom zápasení i v zápasení voľným štýlom. Organizačnému výboru majstrovstiev sa prihlásilo 25 krajín, spolu to bolo 355 zápasníkov. Delegáciu FILA viedol jej predseda Milan Ercegan. V jednotlivých výpravách bolo 59 vedúcich a funkcionárov národných zväzov, 74 trénerov a 62 rozhodcov, takže dovedna prišlo do Prievidze takmer 600 účastníkov majstrovstiev sveta.

Futbalisti Baníka Prievidza iba rok chýbali medzi slovenskou elitou. Do I. slovenskej národnej ligy sa vrátili obohatení o nové skúsenosti. V kolektíve sa veľa zmenilo. Novým trénerom sa stal 58-ročný veľmi skúsený Vojtech Malaga, najviac zmien zaznamenal hráčsky káder: z Dukly B.Bystrica prišiel Daniel Balon, z DAC Dunajská Streda J. Tóth a vrátili sa aj niektorí vlastní odchovanci.

BC Prievidza v novej sezóne hral v rozšírenej 16-člennej lige, ale aj v novozriadenej rakúsko-maďarsko-česko-slovenskej superlige so 14 účastníkmi a v Koračovom pohári. Novým trénerom BC sa stal 58-ročný Vladas Garastas z litovského Kaunasu, naposledy tréner reprezentantov ZSSR. Jeho asistentom je Ivan Chrenka. Do družstva prišli nové tváre: z Baníka Handlová skúsený strelec Dušan Lukašík, z VŠP Nitra Ľuboš Jelačič a Martin Nuchalík, ku ktorým pribudol Peter Sestrienka a Igor Pipíška.

V priestoroch Hokej-clubu na prievidzskom zimnom štadióne otvorili 15. októbra druhý Olympijský klub na Slovensku. Medzi účastníkmi vzácnej chvíle nechýbali olympijskí víťazi: športový strelec Jan Kurka a tenista a prievidzský rodák Miloš Mečíř. Pozvanie prijal aj člen Medzinárodného olympijského výboru prof. Vladimír Černušák, predsedníčka Slovenskej olympijskej spoločnosti Mária Mračnová a ďalší hostia. Poslaním klubu je nielen šíriť olympijské myšlienky a zásady fair-play v športe a živote hlavne medzi mládežou, ale tiež združovať bývalých účastníkov olympiád, ktorí začínali, alebo pôsobili v našom meste či regióne. Predsedom Olympijské-

klubu sa stal Arpád Tarnóczy, prednosta Okresného úradu v Prievidzi.

12. Z Á V E R

Početné udalosti hospodárskeho, politického, spoločenského a kultúrneho charakteru, ktoré sa udiali v roku 1991, vyryli do stránok histórie nášho mesta výraznu pečať. Potvrdili, že aj tento rok bol dôležitým prelomom v živote spoločnosti, rodiacej sa demokratie i v živote našich občanov. Rozhodujúce politické udalosti, samotná transformácia hospodárstva, prvá vlna privatizácie, ale aj to, že sa naše mesto stalo dejiskom významných udalostí aj mestom vysokoškolákov - hovorí jednoznačne o bohatosti diania.

V Prievidzi
29. decembra 1994

Zápis spracoval:

Mgr. Ondrej ČILIAK
kronikár mesta Prievidza